

L'AVARE,
COMEDIE.

Par I.B.P. MOLIERE.

A PARIS,

chez JEAN RIBOUV, au Bois, vis-a-vis
la Porte de l'Eps, la Saline Chapelle,
et l'Image S. Louis,

M. D.C. LXIX.

AVEC PRIVILEGE DU ROY.

433.436

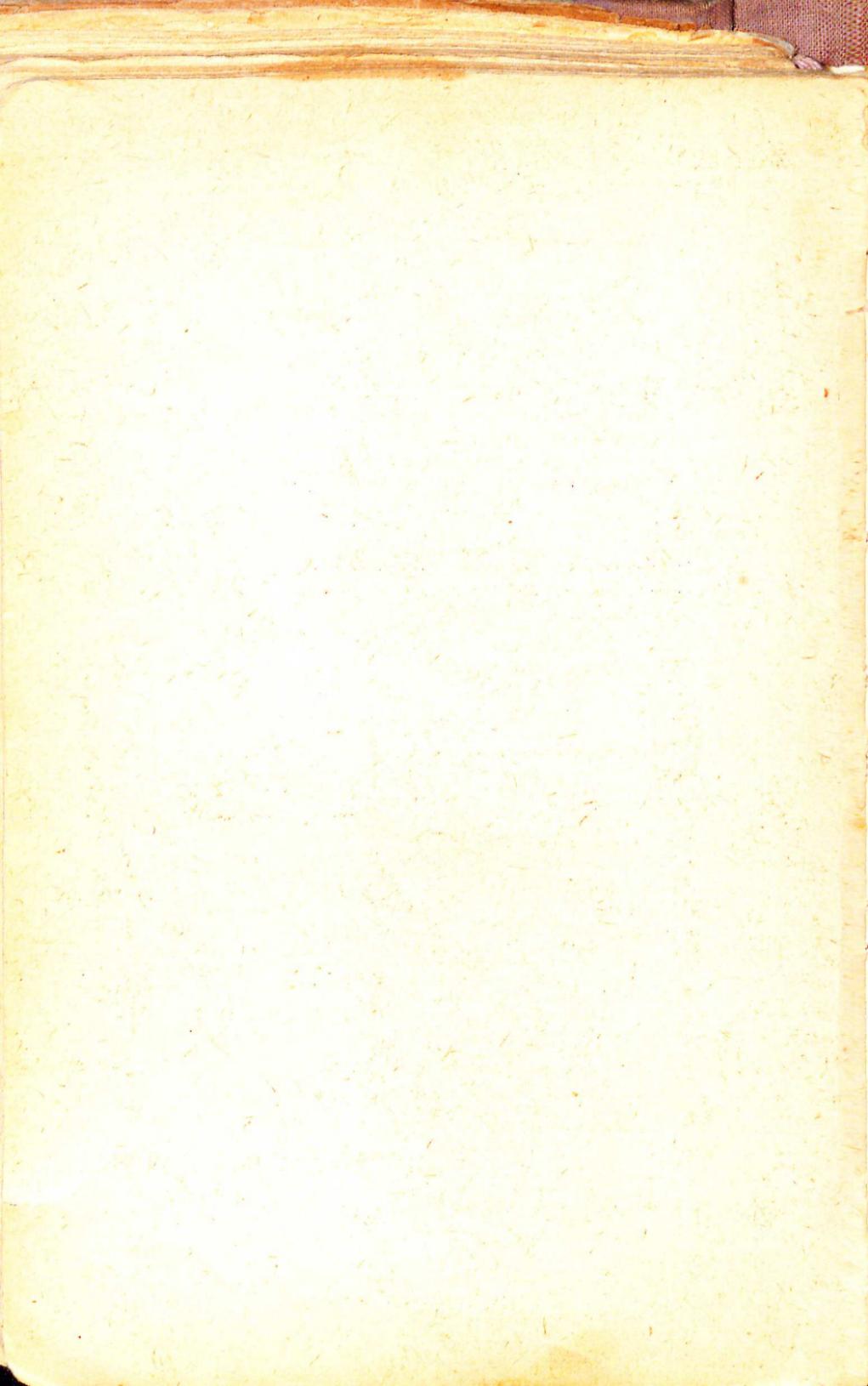
LE
BOURGEOIS
GENTILHOMME.

COMEDIE-BALLET,
FAITE A CHAMBORT,
pour le Divertissement du Roy,

Par J.B.F. MOLIERE.

Et je voudrai pour l'acte deux
A PARIS,
chez PIERRE LEMONNIER, au Palais, vers l'arc
de l'eglise de la Sainte Chapelle,
et l'angle St-Louis, sur le Quai.
M. D.G. LXXI.
AVEC PRIVILEGE DU ROI.

PERSOANELE COMEDIEI

DOMNUL JOURDAIN — burghez
DOAMNA JOURDAIN — soția dumisalo
LUCILE — fiica domnului Jourdain
CLÉONTE — iubitul Lucilei
DORIMÈNE — marchiză
DORANTE — conte, iubitul Dorimènei
NICOLE — servitoarea domnului Jourdain
COVIELLE — valetul lui Cléonte
PROFESORUL DE MUZICĂ
UN ELEV AL PROFESORULUI DE MUZICĂ
PROFESORUL DE DANS
MAESTRUL DE SCRIMĂ
PROFESORUL DE FILOZOFE
MAISTRUL CROITOR
UN UCENIC AL CROITORULUI
DOI LACHEI

PERSOANELE BALETULUI

ACTUL I

O CÎNTĂREAȚĂ
PRIMUL CÎNTĂRET
AL DOILEA CÎNTĂRET
DANSATORI

ACTUL II

UCENICI DE CROITORIE — dansatori

ACTUL III

BUCĂTARI — dansatori

ACTUL IV

PRIMUL CÎNTĂRET
AL DOILEA CÎNTĂRET
AL TREILEA CÎNTĂRET

Ceremonie turcească

MUFTIUL — cîntind
DERVIŞI — cîntăreţi
TURCI — ajutori ai muftiului, cîntăreţi
TURCI — ajutori ai muftiului, dansatori

ACTUL V

Baletul națiunilor. Prima intrare

UN ÎMPĂRTITOR DE PROGRAME — dansator
NEPOFTIȚI — dansatori
TRUPA DE SPECTATORI — cîntăreți
UN DOMN
AL DOILEA DOMN
O DOAMNĂ
A DOUA DOAMNĂ
ÎNTÎIUL GASCON
AL DOILEA GASCON
UN ELVEȚIAN
UN BĂTRÎN BURGHEZ FLECAR
O BĂTRÎNĂ BURGHEZĂ FLECARĂ
COCHETE
SPANIOLI — cîntăreți

A treia intrare

O ITALIANCĂ
UN ITALIAN
DOI SCARAMUȘI¹
DOI TRIVELINI²
ARLECHIN³

A patra intrare

DOI POATEVINI⁴ — cîntăreți și dansatori
POATEVINI ȘI POATEVINE — dansatori

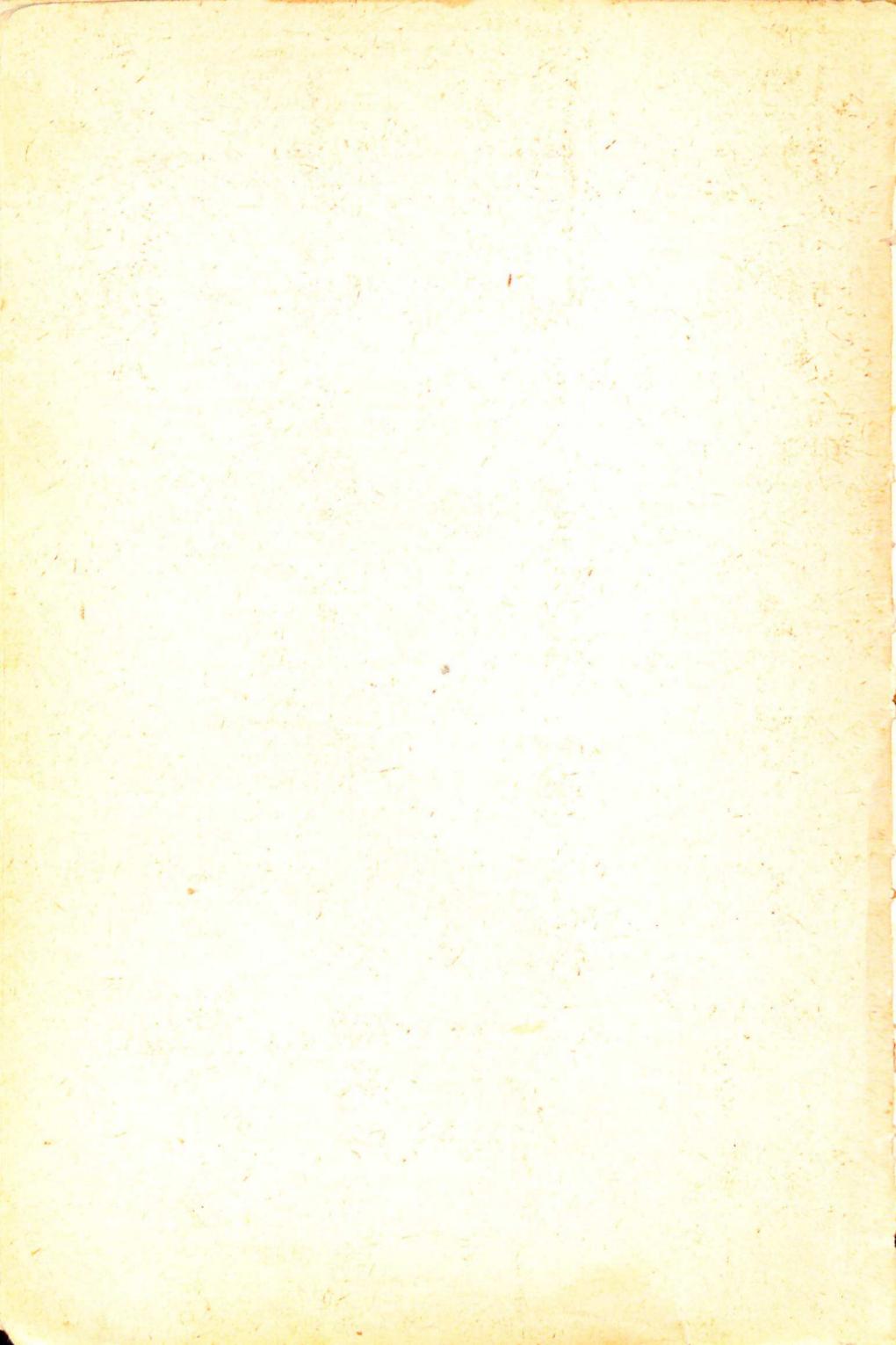
La Paris, în casa domnului Jourdain.

¹ Scaramouche, celebru actor napolitan, al cărui nume a rămas ca un tip în *commedia dell'arte*.

² Trivelin, tip de valet bufon în *comedia italiana*.

³ Arlechin, personaj al comediei italiene, îmbrăcat în haine bălțate și cu o mască neagră.

⁴ Locuitori ai provinciei Poitou.

ACTUL I

Cortina se ridică într-o hârmălaie de instrumente muzicale. În mijlocul scenei se vede un elev al profesorului de muzică; acest elev compune, la o masă, o arie pe care burghezul a cerut-o pentru o serenadă.

SCENA I

**Profesorul de muzică, profesorul de dans,
elevul, trei muzicanți, doi vioriști, patru
dansatori**

PROFESORUL DE MUZICĂ

(către muzicanți)

Haide, dați-vă-neoa' și odihniți-vă puțin, pîn-o veni!

PROFESORUL DE DANS

(către dansatori)

Și voi în partea astălaltă...

PROFESORUL DE MUZICĂ

(către elev)

Gata?

ELEVUL

Gata!

PROFESORUL DE MUZICĂ

Ia să vedem... A-ha! Bine.

PROFESORUL DE DANS

Ceva nou?

PROFESORUL DE MUZICĂ

Da, o arie de serenadă. Am pus s-o facă aici, pînă
s-o seculă jupînul.

PROFESORUL DE DANS

Ia s-o văd și eu...

PROFESORUL DE MUZICĂ

Lasă c-o auzi o dată cu dialogurile, cînd o veni. Nu
mai întîrzie mult.

PROFESORUL DE DANS

O s-avem de lucru de aci înainte amîndoi, și dum-
neata și eu!

PROFESORUL DE MUZICĂ

Da. Am găsit omul care ne trebuie. Mare pleașcă
pentru noi și domnul Jourdain ăsta, cu gârgăunii de
boierie și de purtări alese care i-au intrat în cap! Să-i
semene toată lumea și ne-am pricopisit: dumneata cu
danțul, eu cu muzica.

PROFESORUL DE DANS

Să nu-i semene de tot, aş vrea să se priceapă un pic
mai mult la lucrurile pe care i le dăm...

PROFESORUL DE MUZICĂ

Se pricepe rău, dar plăteste bine. Deocamdată, de
parale are nevoie, în primul rînd, arta noastră.

PROFESORUL DE DANS

Cît despre mine, ce să-ți spun, nu-mi strică și puțină
glorie. Aplauzele-mi merg la inimă, și socotesc că-n
toate artele e mare ghinion să te produci în fața proș-
tilor, să-ți judece compozițiile, cu nepriceperea lui, un
dubitoc. Mare plăcere să lucrezi pentru niște oameni
în stare să simtă gingășia unei arte, să-ți primească
bucuros frumusețile unei lucrări și să-ți răsplătească
munca prin cuvinte măgulitoare. Nu e mai plăcută

răsplată a lucurilor pe care le-ai făcut, decât să le vezi cunoscute, să le vezi mîngijiate de aplauzele cu care ești onorat. Socotesc că nici o plată nu e mai bună pentru ostenelile noastre... laudele luminate sînt cea mai dulce răsplată...

PROFESORUL DE MUZICĂ

Precum zici! Le gust și eu la fel ca dumneata. Fără îndoială, nimic nu te gîdilă mai mult decât aplauzele de care vorbești. Dar tămînia n-o poți mînea. Laudele goale nu umplu stomacul. Trebuie și ceva solid. Iar felul cel mai bun de-a lăuda e să lauzi cu mîinile. Omul nostru, de! nu prea e luminat, vorbește alăndala despre toate și aplaudă pe dos; dar banii lui dîeg ceea ce cu judecata o serîntește; are punga pricepută. Laudele lui sînt bani numărați. Burghezul ăsta ageamiu prețuiește mai mult decât luminatul nobil care ne-a adus aici.

PROFESORUL DE DANS

E ceva adevărat în ce spui, dar găseșc că prea pu mare preț pe bani. Interesul e un lucru atât de josnic, încît un om de treabă nu trebuie să-i arate atîta dragoste.

PROFESORUL DE MUZICĂ

Dar de primit, primești bucuros banii pe care ți-i dă!

PROFESORUL DE DANS

Firește! Dar asta nu-mi ajunge. Aș vrea ca, o dată cu avereia, să mai aibă și puțin gust.

PROFESORUL DE MUZICĂ

Și eu aș vrea! Și în scopul acesta lucrăm amîndoi, după puterile noastre. În orice caz, ne dă prilejul să ne facem cunoșcuți. Și va plăti pentru alții ceea ce vor lăuda alții pentru el.

PROFESORUL DE DANS

Iacătă-l!

S C E N A 2

Domnul Jourdain în hata și cu scufă de noapte, profesorul de muzică, profesorul de dans, elevul profesorului de muzică, o cintăreață, doi cintăreți, dansatori, doi lachei

DOMNUL JOURDAIN

Ei bine, domnilor, cum stăm? O să-mi arătați și mie drăcoveniile dumneavoastră?

PROFESORUL DE DANS

Cum? Ce drăcovenie?

DOMNUL JOURDAIN

Ei! asta... Cum îi ziceți, de?! Prologul sau dialogul cu cîntece și danțuri...

PROFESORUL DE DANS

A-ha!

PROFESORUL DE MUZICĂ

Toamnă ne pregăteam...

DOMNUL JOURDAIN

V-am cam lăsat să așteptați. Da', ce să-i faci?... Acum mă îmbrac ca lumea bună și croitorul mi-a trimis niște ciorapi de mătase de credeam că n-o să-i pot trage niciodată!

PROFESORUL DE MUZICĂ

La voia dumneavoastră.

DOMNUL JOURDAIN

V-aș rugă pe amîndoi să nu plecați pînă nu-mi aduce haina cea nouă, ca să mă vedeți...

PROFESORUL DE DANS

Porunca!

DOMNUL JOURDAIN

O să mă vedeți gătit din cap pînă-n picioare...

PROFESORUL DE MUZICĂ

Mai înceape vorbă!

DOMNUL JOURDAIN

Mi-am făcut halatul ăsta...

PROFESORUL DE DANS

O frumusețe!

DOMNUL JOURDAIN

Croitorul mi-a spus că aşa se poartă dimineața
oamenii subțiri...

PROFESORUL DE MUZICĂ

Vă prinde de minune!

DOMNUL JOURDAIN

Hei, lacheilor! Să vie cei doi lachei ai mei!

ÎNTÎIUL LACHEU

Ce poftiți, conașule?

DOMNUL JOURDAIN

Nimic. Vream să știu dacă m-auziți. (*Către profesorul de muzică și către profesorul de dans.*) Ce ziceți de
livrele lacheilor?

PROFESORUL DE DANS

Magnifice!

DOMNUL JOURDAIN

(*desfăcindu-și halatul și arătindu-și nădragile
strimții, din catifea roșie și jiletca de catifea
verde*)

Și-acuma, uite și costumul de făcut gimnastică
dimineață!

PROFESORUL DE MUZICĂ

Pe cîstel...

DOMNUL JOURDAIN

Lacheil

PRIMUL LACHEU

Conașule...

DOMNUL JOURDAIN

Celălalt lacheu!

AL DOILEA LACHEU

Conașule...

DOMNUL JOURDAIN

(*scotindu-și halatul*)

Tine halatul... (*Către profesorul de muzică și către profesorul de dans.*) Așa e că sănătatea sănătatea?

PROFESORUL DE DANS

Nici că se poate mai grozav!

DOMNUL JOURDAIN

Ia să văd isprava dumneavoastră...

PROFESORUL DE MUZICĂ

Aș dori ca mai-nainte să auziți o arie (*arătindu-și elevul*) pe care a compus-o dumnealui, pentru serenada ce mi-ați cerut-o. E un elev al meu foarte talentat, pentru asemenea lucruri.

DOMNUL JOURDAIN

Da, dar nu trebuia să fiști pe mîna unui elev; dară, vera asta era grea chiar pentru dumneata.

PROFESORUL DE MUZICĂ

Să nu vă speriați de vorba elev. Elevii acestia se pricep ca maeștrii cei mai desăvîrșiți. Si aria e cît se poate de frumoasă... S-auziți, numai...

DOMNUL JOURDAIN

(lacheilor)

Dați-mi halatul, ca s-aud mai bine... Stai, stai, cred că e mai bine fără halat. Ba nu. Dați-l încoară, că tot mai bine e cu el.

O CÎNTĂREAȚĂ

Eu sufăr zi și noaptea... De doru-ții mă topesc
De cînd îmi ești stăpînă cu frumusețea ta...
Dacă te porți asemenei cu cei ce te iubesc
O, Iris, cu dușmanii cum te-ai putea purta?

DOMINUL JOURDAIN

Cîatecul ăsta parecă e de mort. Te adoarme. Aș vrea să-l mai înveselești nițel, pe ici, pe colo.

PROFESORUL DE MUZICĂ

Să vedeți, aria trebuie să se potrivească cu vorbele...

DOMNUL JOURDAIN

Auzii deunăzi unul tare nostrim... Ia stai... Cum ziceai că-i zice?

PROFESORUL DE DANS

Nu știu, zău...

DOMNUL JOURDAIN

Era ceva cu oaie...

PROFESORUL DE DANS

Cu oaie?

DOMNUL JOURDAIN

Da... A, da! (*Cîntă.*)

Credeam pe Jeanneton

Frumoasa, strengăriță,

Credeam pe Jeanneton

Mai blîndă că oițal

Dar vai, dar vail

Ea e de mii de ori, să juri,

Mai crudă decît tigrul din păduri.

Așa-i că-i frumos?!

PROFESORUL DE MUZICĂ
Ce nu s-a mai văzut!

PROFESORUL DE DANS
Îl și cîntăți frumos!

DOMNUL JOURDAIN
Și fără să fi-nvățat muzică!

PROFESORUL DE MUZICĂ
Ar trebui să-nvățați, cum învățați și dansul! Aceste două arte au o legătură foarte strînsă între ele!

PROFESORUL DE DANS
Și deschid mintea omului pentru lucrurile frumoase.

DOMNUL JOURDAIN
Oamenii subțiri învață și muzica?

PROFESORUL DE MUZICĂ
Da, domnule!

DOMNUL JOURDAIN
Păi atunci am s-o-nvăț și eu. Da' nu mai știu cu ce ră-ncep, fiindcă în afară de profesorul de scriere, am mai angajat și un profesor de filozofie, care trebuie să-nceapă chiar dimineața asta...

PROFESORUL DE MUZICĂ
Filozofia e ceva, dar muzica, domnul meu, muzical...

PROFESORUL DE DANS
Muzica și dansul... Muzica și dansul — de asta e nevoie!

PROFESORUL DE MUZICĂ
Nimic nu e mai folositor într-un stat, ca muzical!

PROFESORUL DE DANS
De nimică n-au nevoie oamenii mai mult ca de dans!

PROFESORUL DE MUZICĂ

Fără muzică, un stat n-o mai poate duce...

PROFESORUL DE DANS

Fără dans, omul n-ar mai ști să facă nimic!

PROFESORUL DE MUZICĂ

Toate tulburările, toate războaiele nu vin pe lume,
deci în fiindcă nu se-nvăță destulă muzică...

PROFESORUL DE DANS

Toate nenorocirile pământului, toate pacosteile de
care e plină istoria, neroziile oamenilor politici și gre-
șelile marilor căpitani nu s-ar fi întâmplat dacă știau
să danseze.

DOMNUL JOURDAIN

Cum așa?

PROFESORUL DE MUZICĂ

Războaiele nu vin din pricină că oamenii sunt dez-
biatați?

DOMNUL JOURDAIN

Asta da.

PROFESORUL DE MUZICĂ

Dacă oamenii ar învăța muzica, n-ar fi asta cel mai
bun mijloc să se acorde împreună și s-aducă-n lume
pacea universală?

DOMNUL JOURDAIN

Ai dreptate!

PROFESORUL DE DANS

Când un om a serîntit-o, fie-n treburile casei lui, fie-n
conducerea unui stat sau la comandamentul unei oști,
nu se spune de obicei: cutare a făcut un pas greșit în
cutare cheștiune?

DOMNUL JOURDAIN

Da, așa se spune!

PROFESORUL DE DANS

Și a face un pas greșit nu vine, oare, din neștiință dansului?

DOMNUL JOURDAIN

Așa e. Aveți dreptate amândoi!

PROFESORUL DE DANS

Am vrut să vă arătăm cît săn de frumoase și folo-sitoare dansul și muzica.

DOMNUL JOURDAIN

Aceu pricep.

PROFESORUL DE MUZICĂ

Vreți să vedeți lucrările noastre?

DOMNUL JOURDAIN

Da.

PROFESORUL DE MUZICĂ

Precum v-am mai spus, e o mică încercare pe care am făcut-o mai demult, asupra felurilor sentimente pe care le poate exprima muzica.

DOMNUL JOURDAIN

Foarte bine!

PROFESORUL DE MUZICĂ

(către muzicanți)

Ia dați-vă-neoa'! (Către domnul Jourdain.) Trebuie să vă închipuiți că săn imbrăcați în păstori.

DOMNUL JOURDAIN

Da' de ce numai decît în păstori? Nu vezi decît asta, peste tot!

PROFESORUL DE DANS

Când pui oamenii să vorbească pe muzică, trebuie să-și dai numai decît pe ciobănie. De cînd lumea, cîn-

tecul a fost hărăzit păstorilor. Nu merge să pui prinți
sau burghezi să-și cînte păsurile!

DOMNUL JOURDAIN

Bine, Bine, S-auzim!

Dialog pe muzică

O cîntăreană și doi cîntăreți

CÎNTĂREATA

O inimă îndrăgostită
De mii de patimi frămîntată,
Se crede că e fericită
Dacă e dragostei robită.
Dar libertatea e mai minunată!

ÎNTÎIUL CÎNTĂRET

Nimic nu e mai dulce ca iubirea,
Stăpînă veșnic pe noi toți,
În două inimi toarnă fericirea,
Unindu-le în fiecare zi...
Din viață dragostea de scoți,
Ai scos plăcerea de-a trăi.

AL DOILEA CÎNTĂRET

Cum ar zburda întreaga ta ființă
Dac-ai găsi în dragoste credință!
Dar dacă păstorita e frumoasă,
N-ai să găsești nici una credincioasă.
Te-nșală, mint la fiecare pas,
Te fac să spui iubirii bun rămas!

ÎNTÎIUL CÎNTĂRET

Dulce ardoare!

CÎNTĂREATA

Viața-mi întreagă!

AL DOILEA CÎNTĂRET

Înșelătoare!

ÎNTÎIUL CÎNTĂRET
Cît mi-ești de dragă!

CÎNTĂREATA
Inima mea!

AL DOILEA CÎNTĂRET
Pleacă, nu te-aș mai vedea!

ÎNTÎIUL CÎNTĂRET
Ca să iubești, cumplita ură-ți lasă!

CÎNTĂREATA
Dar dacă vrei, am să-ți găsesc
O păstorită credincioasă!

AL DOILEA CÎNTĂRET
Dar unde, unde s-o-ntîlnesc?

CÎNTĂREATA
Ca să gîndești de noi frumos
Eu îți voi da inima mea!

AL DOILEA CÎNTĂRET
Îmi dai al inimii prinos,
Dar, spune-mi: nu mă va-nșela?

CÎNTĂREATA
Să-neercăm: care din doi
Dragostea va ști s-o ție?

AL DOILEA CÎNTĂRET
Cine va minți din noi
Pedepsit de zei să fiel

CÎNTĂREȚII CÎTEȘITREI
În focul dragostei cerești
Cu prinși și ea și el:
Cît e de dulce să iubești,
Cînd două inimi bat la fel!

DOMNUL JOURDAIN

Asta e tot?

PROFESORUL DE MUZICĂ

Da.

DOMNUL JOURDAIN

• Ați întors-o bine. Am găsit și câteva zicale tare
hăzoase!

PROFESORUL DE DANS

Cît despre mine, iacă o mică lucrare cu cele mai
frumoase mișcări și cu cele mai frumoase atitudini cu
care poate fi variat un dans.

DOMNUL JOURDAIN

E tot cu ciobani?

PROFESORUL DE DANS

După cum doriți. (*Către dansatorii.*) Începeți!

INTRĂ BALETUL

Patru dansatori execuță mișcări felurite și
tot felul de pași, după indicațiile profeso-
rului de dans.

ACTUL II

SCENA I

Domnul Jourdain, profesorul de muzică,
profesorul de dans

DOMNUL JOURDAIN

Ştii că nu e rău! Şi oamenii ăştia se scălbăiesc
bine.

PROFESORUL DE MUZICĂ

Cînd dansul va fi însoțit de muzică, o să fie și mai
bine; o să vedetă ceva galant în micul balet pe care
l-am potrivit pentru dumneavoastră!

DOMNUL JOURDAIN

Dar are să fie gata? Persoana pentru care am pregătit
toate astea îmi face onoarea să vie la masă chiar acum,

PROFESORUL DE DANS

Toate-s gata!

PROFESORUL DE MUZICĂ

De altfel, domnul meu, asta n-ajunge. O persoană
ca dumneavoastră, magnifică și cu atită tragere de
inimă pentru luerurile frumoase, trebuie să dea un
concert, acasă, în fiecare miercuri sau în fiecare joi.

DOMNUL JOURDAIN

Aşa fac oamenii de rang?

PROFESORUL DE MUZICĂ

Da, domnul meu.

DOMNUL JOURDAIN

Păi atunci o să fac și eu. O să fie frumos?

PROFESORUL DE MUZICĂ

Nici o grijă! O să vă trebuiască trei voci: una subțire, una mijlocie și una groasă, care vor fi accompagnate de o violă-bas, de o teorbă¹ și de un clavecin, cu două viori subțirele, ca să cînte riturnele².

DOMNUL JOURDAIN

Să pui și o trompetă marină³. Trompeta marină e un instrument care-mi place și care e armonios.

PROFESORUL DE MUZICĂ

Lăsați pe noi să punem la cale lucrurile!

DOMNUL JOURDAIN

Deocamdată, nu uitați să-mi trimiteți muzicanți, să-mi cînte la masă.

PROFESORUL DE MUZICĂ

Nici o grijă!

DOMNUL JOURDAIN

Mai ales baletul să fie pe cinstă!

PROFESORUL DE MUZICĂ

O să fiți foarte mulțumit și, între altele, de anumite menuete pe care o să le vedeți...

DOMNUL JOURDAIN

Ah! Menuetele sunt dansurile mele preferate și vreau să mă vedeți cum le dansez. Începe, maestre.

¹ De la italienescul *tiorba*, alături cu git dublu, folosită în secolele XVI și XVII.

² De la italienescul *ritornello*, compoziție pentru orchestră care precede sau urmează o aria.

³ Instrument muzical cu o singură coardă, emițind un sunet aspru și monoton; era foarte la modă în Europa acelei vremi.

PROFESORUL DE DANS

Vă rog, o pălărie, domnul meu... (*Domnul Jourdain ia pălăria lacheului și o pune peste scuța de noapte. Profesorul de dans îl apucă de mînă și-l face să danseze, cîntindu-i o arie de menuet.*) La, la, la, la, la, la; la, la, la, la, la, la, la; la, la, la, la, la. În cadență, vă rog, în cadență! La, la, la, la, la. Picioarul drept! La, la, la. Nu mai dați așa din umeri. La, la, la, la, la, la, la, la, la... Nu mai țineți brațele sucite. La, la, la, la, la. Capul sus! Întoarceți vîrful piciorului în afară! La, la, la. Stați drept!

DOMNUL JOURDAIN

Ei?

PROFESORUL DE MUZICĂ

Tot ce poate fi mai perfect!

DOMNUL JOURDAIN

Fiindeă veni vorba. Învață-mă cum trebuie să fac o reverență ca să salut o marchiză; o să am nevoie numai de cît!

PROFESORUL DE DANS

O reverență ca să salutați o marchiză?

DOMNUL JOURDAIN

Da. O marchiză pe care o cheamă Dorimene.

PROFESORUL DE DANS

Dați-mi mîna!

DOMNUL JOURDAIN

Nu. Fă dumneata și învăț eu.

PROFESORUL DE DANS

Dacă dorîți s-o salutați cu mult respect, trebuie ieftîi să faceți o reverență înapoi, pe urmă să mergeți spre dînsa cu trei reverențe înainte și la a treia să vă aplicați pînă la genunchi.

DOMNUL JOURDAIN

Ia să niștel. (*Profesorul de dans face trei reverențe.*)
Bun.

S C E N A 2

Domnul Jourdain, profesorul de muzică,
profesorul de dans, un lacheu

LACHEUL

Domnule, a venit maestrul de scrimă.

DOMNUL JOURDAIN

Spune-i să vină aici, să-mi predea lecția. (*Profesorului de muzică și profesorului de dans.*) Vreau să mă vedeți cum mă descurc.

S C E N A 3

Domnul Jourdain, maestrul de scrimă, profesorul de muzică, profesorul de dans, un lacheu, ținând două florete

M A E S T R U L D E S C R I M Ă

(ia din mina lacheului cele două florete și dă una domnului Jourdain)

Haide, domnul meu, reverența. Corpul drept. Puțin aplecat pe șoldul stîng. Pulpele mai puțin desfăcute. Picioarele la un singur rînd. Pumnul opus șoldului. Vîrful săbiei față-n față cu umărul. Nu întindeți aşa brațul. Mîna stîngă la înălțimea ochiului. Umărul stîng mai lăsat. Capul drept. Privirea dirză. Înaintați. Corpul țeapân. Atingeți-mi sabia în evartă și isprăviți tot aşa... Una, două. Un salt îndărât. Cînd dați lovitura, domnul meu, trebuie ca sabia să pornească cea dintii, iar trupul să stea în rezervă. Una, două... Haide, atingeți-mă cu spada-n terță și isprăviți tot aşa. Avansați. Trupul țeapân. Avansați. Porniți de acolo. Una, două. Încordați-vă. Redublați. Un salt înapoi. Păzea, domnule, păzea!

(*Maestrul de scrimă îi dă două-trei lovitură, spunindu-i „păzea”.*)

DOMNUL JOURDAIN

Ei!?

PROFESORUL DE MUZICĂ

Faceți minuni!

MAESTRUL DE SCRIMĂ

V-am mai spus, tot secretul scimei stă în două lucruri: să dai și să nu primești... Și, precum v-am arătat deunăzi pe cale demonstrativă, e cu neputință să primești dacă știi să-ntoreci spada înamicului de la linia corpului dumitale, ceea ce nu depinde decât de o mică mișcare a mîinii, sau înăuntru sau în afară.

DOMNUL JOURDAIN

Prin urmare, în felul acesta, un cineva poate, fără să fie cine știe ce viteaz, să omoare pe altcineva și el să nu moară?!

MAESTRUL DE SCRIMĂ

Fără-ndoială. N-ați văzut demonstrația?

DOMNUL JOURDAIN

Da.

MAESTRUL DE SCRIMĂ

De aici se vede considerația ce trebuie să ni se acorde într-un stat și că e mai presus știința armelor decât toate celelalte științe nefolositoare ca dansul, muzica...

PROFESORUL DE DANS

Slăbește-ne, domnule învîrte-sabie! Să nu vorbești de dans decât cu respect!

PROFESORUL DE MUZICĂ

Învață, rogu-te, să vorbești altfel despre arta muzicii!

MAESTRUL DE SCRIMĂ

Aveți haz, zău aşa, să asemuiți știința voastră cu a mea!

PROFESORUL DE MUZICĂ

Ia te uită ce grozav e!

PROFESORUL DE DANS

Ia te uită ce caraghios, cu îngîmfarea lui!

MAESTRUL DE SCRIMĂ

Profesorașule de dans, am să te fac să joci cum trebuie! Și dumneata, muzicuță, te-nvăț eu să cînți cum se cuvinel!

PROFESORUL DE DANS

Dominule bate-fier, te-nvăț eu meseria!

DOMNUL JOURDAIN

(către profesorul de dans)

Ai înnebunit!? Cauți ceartă unuia care știe terța și evarta și poate să omoare un om pe cale demonstrativă?

PROFESORUL DE DANS

Puțin îmi pasă de calea lui demonstrativă și de terța și de evarta lui!

DOMNUL JOURDAIN

(către profesorul de dans)

Binișor, n-auzi?

MAESTRUL DE SCRIMĂ

(către profesorul de dans)

Ce-ai spus, nătăflețule?

DOMNUL JOURDAIN

Hei, maestre de scrimă!

PROFESORUL DE DANS

(către maestrul de scrimă)

Ce-ai spus, mîrjoagă de postalion?

DOMNUL JOURDAIN

Hei, profesore de dans!

MAESTRUL DE SCRIMĂ

Cînd te-oi umfla o dată!...

DOMNUL JOURDAIN

(către maestrul de scrimă)

Binișor!

PROFESORUL DE DANS

Cînd ţi-oi vîrî mîna-n gît!

DOMNUL JOURDAIN

(către profesorul de dans)

Frumușell

MAESTRUL DE SCRIMĂ

Am să te țesăl, să mă ţii mintel

DOMNUL JOURDAIN

(către maestrul de scrimă)

Îndură-te!

PROFESORUL DE DANS

Am să te potcovesc ea pe-un...

DOMNUL JOURDAIN

(către profesorul de dans)

Te rog!

PROFESORUL DE MUZICĂ

Lăsați-ne puțin să-l învățăm să vorbească...

DOMNUL JOURDAIN

(către profesorul de muzică)

Doamne sfinte, potolește-te!

S C E N A 4

Profesorul de filozofie, domnul Jourdain,
profesorul de muzică, profesorul de dans,
maestrul de scrimă, lacheul

DOMNUL JOURDAIN

Ha, domnule filozof, ai picat la vreme cu filozofia dumitale! Vino să faci pace între dumnealor!

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Ce se-nțimplă? Ce e, domnilor?

DOMNUL JOURDAIN

S-au luat la harță din pricina meseriei lor, fiecare socotind-o pe a sa mai bună, și au ajuns să se ocărască, ba cît p-aci să se ia la bătaie!

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Ei! Se poate una ca asta, domnilor? Au n-ați citit tratatul plin de învățăminte pe care l-a scris Seneca¹ despre minie? Există ceva mai josnic și mai rușinos decât patima aceasta care face dintr-un om o fiară? Nu trebuie ca înțelepciunea să stăpânească asupra tuturor acțiunilor noastre?

PROFESORUL DE DANS

Cum, domnule! Să ne jignească pe amândoi, disprețuind dansul, pe care-l exercit eu și muzica, profesiunea dumnealui?

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Un înțelesc e mai presus de toate injuriile și marelle răspuns pe care trebuie să-l dea ultragliilor e moderaționea și pacienza!

MAESTRUL DE SCRIMĂ

Au avut amândoi îndrăzneala să asemuiască profesiunea lor cu a mea!

¹ Filozof latin, autor a numeroase serieri de morală și literatură, printre care și tratatul *De ira* (Despre minie) secolul I.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

De ce să te supere lucrul acesta? Oamenii nu trebuie să se certe între ei pentru zădărnicia gloriei și a condiției lor... Ceea ce ne deosește fundamental unul de altul sunt înțelepciunea și virtutea!

PROFESORUL DE DANS

Am vrut să-i vîr în cap că dansul e o știință pentru care nu există îndeajuns cuvinte de laudă.

PROFESORUL DE MUZICĂ

Și eu, că muzica e o artă pe care toate secolele au venerat-o!

MAESTRUL DE SCRIMĂ

Și eu le-am arătat la amîndoi că știința de a mînui sabia e cea mai frumoasă și cea mai necesară dintre toate științele.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Atunci cum rămîne cu filozofia? Vă găsesc pe cîțuți trei niște neobràzăți, să vorbiți în fața mea cu atită îngîmfare și să dați fără rușine numele de știință unor lucruri care nu merită să fie onorate nici măcar cu numele de artă și care nu pot fi numite decît ticăloase meserii de gladiator, de cintăreț de bîlci și de măscărici!

MAESTRUL DE SCRIMĂ

Du-te dracului, potaie de filozof!

PROFESORUL DE MUZICĂ

Du-te dracului, lichea învățată!

PROFESORUL DE DANS

Du-te dracului, țîrcovnic împielită!

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Ce-ați spus, bădăranilor?!

(Filozoful se repede-n ei și se iau la bătaie.)

DOMNUL JOURDAIN

Domnule filozof!

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Nemernicilor, pușlamalelor, neobrăzăților!

DOMNUL JOURDAIN

Domnule filozof!

MAESTRUL DE SCRIMĂ

Vită încălțată!

DOMNUL JOURDAIN

Domnilor!

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Nerușinăților!

DOMNUL JOURDAIN

Domnule filozof!

PROFESORUL DE DANS

Lua-te-ar dracu de măgar neghieb!

DOMNUL JOURDAIN

Domnilor!

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Spurcăciunilor!

DOMNUL JOURDAIN

Domnule filozof!

PROFESORUL DE MUZICĂ

Obraznicul dracului!

DOMNUL JOURDAIN

Domnilor!

PROFESORUL DE FILOZOFIE
Pungașilor, golanilor, ticăloșilor, tîlharilor!

DOMNUL JOURDAIN

Domnule filozof! Domnilor! Domnule filozof! Domnilor! Domnule filozof!

(*Cei patru profesori ies bătindu-se.*)

S C E N A 5

Domnul Jourdain, lacheul

DOMNUL JOURDAIN

Bateți-vă cît poftiți, treaba voastră! N-o să-mi stric eu bunătate de halat, ca să vă despart! Nebun aș fi dacă m-aș vîrî între ei, să mă pocnească și pe mine vreunul!

S C E N A 6

Profesorul de filozofie, domnul Jourdain,
lacheul

PROFESORUL DE FILOZOFIE

(*îndrepindu-și gulerul*)

Să ne vedem de lecție...

DOMNUL JOURDAIN

Ah, domnul meu, tare-mi pare rău de bătaia pe care aî mîncat-o!

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Nu face nimic. Un filozof știe să primească luerurile așa cum se cuvine. Am să fac împotriva lor o satiră în stilul lui Juvenal¹, să mă pomenească! Dar să lăsăm asta. Ce dorîți să-nvâțați?

¹ Celebru poet satiric latin (60–125 e. n.).

DOMNUL JOURDAIN

Tot ce s-o putea; m-a prins mare poftă să fiu savant; și mor de ciudă că tata și eu mama nu m-au pus să-nvăță toate științele, cînd eram mic.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Iată un sentiment cuminte! *Nam, sine doctrina, viața est quasi mortis imago.* Ați înțeles, nu? Știi latinește!

DOMNUL JOURDAIN

Știu, dar dumneata fă așa ca și cum n-aș ști. Ia spune-mi, cum vine asta?

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Asta înseamnă că *fără știință, viața este aproape imaginea morții!*

DOMNUL JOURDAIN

Latinul ăsta are dreptate.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Cunoașteți ceva principii, oarecare începuturi ale științelor?

DOMNUL JOURDAIN

A, da! Știu să citeșc și să scriu.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Cu ce v-ar plăcea să-ncepem? Ați dori să vă-nvăță logica?

DOMNUL JOURDAIN

Ce e aia logica?

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Logica ne învață cele trei operații ale spiritului,

DOMNUL JOURDAIN

Și care sunt cele trei operații ale spiritului?

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Prima, a doua și a treia. Prima este să concepi exact cu ajutorul universalelor; a doua să judeci exact prin mijlocirea categoriilor și a treia să tragi o consecință exactă cu ajutorul figurilor: *Barbara*, *Celarent*, *Dariū*, *Ferio*, *Baralipton¹* etc.

DOMNUL JOURDAIN

Cam întortocheate... Logica asta nu prea e de mine.
Să învățăm ceva mai drăgălaș.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Doriți să-nvățați morala?

DOMNUL JOURDAIN

Morala?

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Da.

DOMNUL JOURDAIN

Și cum o întoarce morala asta?

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Tratează despre fericire, învăță pe oameni să-și potolească patimile și...

DOMNUL JOURDAIN

Las-o-neurcată! Eu sănătatea arătos de felul meu și nu-mi arde de morală; cînd m-apucă arătosul, vreau să-mi dau drumul pînă-mi trece.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Poate că v-ar interesa fizica?

DOMNUL JOURDAIN

Ce pasare mai e și fizica asta?

---

¹ Formule mnemotehnice întrebuintăte în vechile manuale de logică pentru reținerea figurilor silogistice.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Fizica este aceea care explică principiile lucrurilor naturale și proprietățile corpurilor; care vorbește despre natura elementelor, a metalelor, a mineralelor, a pietrelor, a plantelor și a animalelor și ne învață proveniența tuturor meteorilor, curcubeul, vîlvătăile, cometele, fulgerele, tunetele, trăsnetul, ploaia, zăpada, grindina, vînturile și vîrtejurile.

DOMNUL JOURDAIN

Mare-neurcătură și fizica asta, m-apucă amețelile.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Atunci, ce doriți să vă-nvăț?

DOMNUL JOURDAIN

Ortografia.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Cu plăcere.

DOMNUL JOURDAIN

Pe urmă o să mă-nvățăți almanahul, ca să știu cînd e lună și cînd nu e.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Fie! Ca să urmăriți perfect gîndirea dumneavoastră și să tratați această materie ca un filozof, trebuie inceput în ordinea lucrurilor, printr-o exactă cunoștință a naturii literelor și a feluritelor chipuri cum trebuie pronunțate. În această privință trebuie să vă spun că literele sunt împărțite în vocale, fiindcă exprimă vocile, și în consonante fiindcă sună împreună cu vocalele și nu fac decît să marcheze diversele articulațiuni ale vocilor. Există cinci vocale sau voci: A, E, I, O, U.

DOMNUL JOURDAIN

Asta da, mai merge.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Vocea A se formează deschizînd tare gura: A.

DOMNUL JOURDAIN

A! A! Bun.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Vocea E se formează apropiind fâlea de jos, de cea de sus: A, E.

DOMNUL JOURDAIN

A, E, A, E. Pre legea mea, asta zic și eu. A, ce frumos!

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Iar vocea I, apropiind și mai mult fâleile una de alta și trăgind marginile gurii spre urechi: A, E, I.

DOMNUL JOURDAIN

A, E, I, I, I, I. Asta da! Trăiască știința!

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Vocea O se formează deschizînd iar fâleile și apropiind buzele prin cele două coturi, cel de sus și cel de jos: O.

DOMNUL JOURDAIN

O, O. Nimic mai potrivit! A, E, I, O, I, O. Admirabil! I, O, I, O.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Deschiderea gurii devine încocmai ca un cerculeț, ce reprezintă un O.

DOMNUL JOURDAIN

O, O, O. Ai dreptate. Mare lueru, domnule, să fiu om învățat!

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Vocea U se formează apropiind dinții fără să-i împreuni de tot, scoțînd buzele în afară și apropiindu-le una de alta, fără să le lipești de tot: U.

DOMNUL JOURDAIN

U, U. Nimic mai adevărat: U.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Buzele se lungesc, ca și cum ai fi supărat pe cineva; de acolo vine că dacă vrei să te strîmbi la cineva, ori să-ți bați joc de el, n-ai decât să-i zici: U.

DOMNUL JOURDAIN

U, U. Da, domnule! A, ce rău fără pare că n-am studiat mai devreme, ca să știu toate astea!

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Măne o să facem și celelalte litere care se cheamă consonante.

DOMNUL JOURDAIN

Sînt și acolo ciudătenii că dincoace?

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Desigur. De pildă, consoana D se pronunță zvîrlind cu virful limbii în dinții de sus: DA.

DOMNUL JOURDAIN

DA! DA! Într-adevăr!... Ce frumoase lucruri! Ce lueruri minunate!

PROFESORUL DE FILOZOFIE

F, apăsînd cu dinții de sus pe buza de jos: FA!

DOMNUL JOURDAIN

FA! FA! Chiar așa, zău! A, măicujo și tăicuțule, ce-mi săcurăți?

PROFESORUL DE FILOZOFIE

R, ducînd virful limbii pînă-n cerul gurii, așa fel că, fiind atinsă de aerul care ieșe cu putere, limba dîrdie, se întoarce iar de unde a plecat și face un fel de tremurici: R, RA!

DOMNUL JOURDAIN

R, R, RA, R, R, R, R, RA. Așa, zău! A, ce pînceput mai ești. Cum mi-am pierdut eu vremea pînacum! R, R, R, RA!

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Am să vă explic eu pîn'la capăt toate minunile astea!

DOMNUL JOURDAIN

Te rog! De altfel, trebuie să-ji fac și o mărturisire.
Sunt îndrăgostit de-o persoană foarte bine și aş dori
să m-ajută să-i scriu ceva într-o scrisoare pe care aş
lăsa-o să-i cadă la picioare.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Grozav de bine!

DOMNUL JOURDAIN

Da, o să fie ceva foarte galant!

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Nu mai începe vorbă. Doriți să-i scrieți în versuri?

DOMNUL JOURDAIN

Nu, nu, fără versuri...,

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Nu vreți decât proză.

DOMNUL JOURDAIN

Nu, nu vreau nici proză, nici versuri.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Dar trebuie să fie ori una, ori alta.

DOMNUL JOURDAIN

Da' de ce?

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Fiindcă, domnule, ca să ne exprimăm nu există
decât proza sau versul.

DOMNUL JOURDAIN

Nu există decât proza sau versul?

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Desigur. Tot ce nu e proză e vers, și tot ce nu e vers e proză.

DOMNUL JOURDAIN

Și cum vorbește omul ce e?

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Proză.

DOMNUL JOURDAIN

Adică așa să fie? Cînd zie: „Nicole, adu-mi papucii și dă-mi scusa de noapte“, e proză?

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Da, domnule.

DOMNUL JOURDAIN

Pre legea mea, de peste patruzeci de ani spun proză fără să știu! Îți sănătatea peste poate. Aș vrea să-i strecor într-o serisorică: *Frumoasă marchiză, frumoșii dumitale ochi mă fac să mor de dragoste*. Dar vorbele astăzi le-aș dori mai galante, mai bine întoarse.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Să punete așa: că focul ochilor ei v-a prefăcut inima-necunșă; că suferiți zi și noapte pentru dînsa de chinuriile cele mai...

DOMNUL JOURDAIN

Nu, nu, nu, nu vreau toate astea. Vreau doar ce ți-am spus: *Frumoasă marchiză, frumoșii dumitale ochi mă fac să mor de dragoste*.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Trebuie spuse mai pe larg lucrurile.

DOMNUL JOURDAIN

Ti-am spus, nu! Nu vreau decât cuvintele astăzi, dar întoarse după modă, aşezate cum trebuie. Te rog să-mi spui feluritele chipuri în care le-am putea turna.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Le putem pune întăi cum ați spus dumneavoastră:
*Frumoasă marchiză, frumoșii dumitale ochi mă fac
să mor de dragoste.* Sau: *De dragoste, să mor mă fac,*
frumoasă marchiză, frumoșii voștri ochi. Sau: *Ochi voștri
frumoși, de dragoste mă fac, frumoasă marchiză, să mor.*
Sau: *Să mor, frumoșii voștri ochi, frumoasă marchiză, de
dragoste mă fac.* Sau: *Mă fac frumoșii voștri ochi să mor,
frumoasă marchiză, de dragoste.*

DOMNUL JOURDAIN

Dar din toate acestea, care e cel mai bun?

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Cel pe care l-ați spus la început: *Frumoasă marchiză,
frumoșii dumitale ochi mă fac să mor de dragoste.*

DOMNUL JOURDAIN

Vezi, eu n-am studiat, am nimerit-o dintr-o dată.
Îți mulțumesc din toată inima și te rog să vîi mîine
de cu vreme.

PROFESORUL DE FILOZOFIE

Voi fi, fără-ndoială.

SCENA 7

Domnul Jourdain, lacheul

DOMNUL JOURDAIN

(către lacheul)

Ce? Nu mi s-a adus încă haina?

LACHEUL

Nu, domnule.

DOMNUL JOURDAIN

Blestematul ăsta de croitor mă face să-ștept cînd am
atîtea treburi. Turbez, nu alta! Lua-l-ar toate fierbin-
telile să-l ia, pe călăul ăsta de croitor! Dracu să-l ia.
Giuma să-l ia pe croitor! Dac-aș pune mâna pe ticălosul
ăsta de croitor, pe cîinele ăsta de croitor, pe tilharul ăsta
de croitor, l-aș...

SCENA 8

Domnul Jourdain, maistrul croitor, neenicol
de croitor, ducind haina domnului Jourdain,
lacheul

DOMNUL JOURDAIN

Bine c-ai venit! Cît p-aci să mă supăr pe dumneata!

MAISTRUL CROITOR

N-am putut veni mai devreme... am pus douăzeci
de băieți să lucreze la haina dumneavoastră.

DOMNUL JOURDAIN

Mi-ai trimis niște ciorapi de mătase așa de strîmți
că m-au trecut nădușelile pînă i-am tras. Ba m-au și
sărît două ochiuri.

MAISTRUL CROITOR

Atunci o să se lărgescă...

DOMNUL JOURDAIN

Da, dacă o să tot sară ochiurile! M-ai pus să-mi fac
și niște pantofi care mă strîng de mi-au rănit picioarele.

MAISTRUL CROITOR

Da' de unde!

DOMNUL JOURDAIN

Cum „da' de unde“ ?!

MAISTRUL CROITOR

Nu vă strîng de loc!

DOMNUL JOURDAIN

Și eu îți spun că mă strîng!

MAISTRUL CROITOR

Vi se pare!

DOMNUL JOURDAIN

Ce să mi se pară, omule, că-mi ies ochii din cap de durere!

MAISTRUL CROITOR

Poftiți! E cel mai frumos costum de curte și cel mai bine potrivit. O haină serioasă, fără să fie neagră, însemnează că am născocit o capodoperă; să pofteașcă cei mai mari meșteri croitori să facă așa ceva!

DOMNUL JOURDAIN

Da' asta ce mai e? Ai pus florile în jos.

MAISTRUL CROITOR

Nu mi-ați spus că le vreți în sus!

DOMNUL JOURDAIN

Da' ce, asta trebuie să-o spui?

MAISTRUL CROITOR

Firește! Toate persoanele de neam așa le poartă.

DOMNUL JOURDAIN

Persoanele de neam poartă florile în jos?

MAISTRUL CROITOR

Da, domnule.

DOMNUL JOURDAIN

Zi, așa e mai bine ?!

MAISTRUL CROITOR

Dacă vreți, eu le pot pune în sus...

DOMNUL JOURDAIN

Nu! Nu!

MAISTRUL CROITOR

N-aveți decât să-mi spuneți...

DOMNUL JOURDAIN

Nu, ţi-am spus! Bine-ai făcut. O să-mi vină bine
haina, ce zici?

MAISTRUL CROITOR

Ce mai întrebare! Aş vrea să văd pictorul în stare să
vă facă ceva mai potrivit cu pensula lui! Am o calfă
care e cel mai mare geniu din lume în ceea ce priveşte
făcutul nădragilor şi altul, care, în ce priveşte cusutul
jilectiei, e un erou al vremii noastre.

DOMNUL JOURDAIN

Peruca şi penele au ieşit cum trebuie?

MAISTRUL CROITOR

Perfecte toate!

DOMNUL JOURDAIN

(uitându-se la maistrul croitor)

Ah! Ah! domnule croitor, iacă din stofa ultimei
mele haine, pe care mi-ai făcut-o. O recunosc.

MAISTRUL CROITOR

Să vedetă... stofa mi-a părut atât de frumoasă, încât
am vrut să-mi fac o haină la fel.

DOMNUL JOURDAIN

Da, dar puteai să n-o faci din stofa mea!

MAISTRUL CROITOR

Doriţi să punete haina?

DOMNUL JOURDAIN

Da! Dă-mi-o!

MAISTRUL CROITOR

Așteptați. Nu merge așa! Am adus ajutoare să vă
îmbrace în cadență; haine de felul acesta se pun cu
ceremonie... Hei, ia dați-vă-neoace!

S C E N A 9

Domnul Jourdain, maistrul croitor, ucenicul
de croitor, calfe de croitor, dansatorul, lacheul

MAISTRUL CROITOR

(către ajutoare)

Veți pune domnului acest veșmînt, așa cum se pună
persoanelor de neam.

PRIMA INTRARE A BALETULUI

Cele patru calfe de croitor se apropie de
domnul Jourdain. Doi dintre ei îi smulg
nădragii de serimă, ceilalți doi îi scot
cămașa-jiletcă. După care, toți în cadență,
îi pun haina cea nouă. Domnul Jourdain
se plimbă printre ei și-și arată haina să
vadă dacă-i stă bine.

UCENICUL DE CROITOR

Boierule, binevoiți a da băieților un mic bașis...

DOMNUL JOURDAIN

Cum mi-ai spus?

UCENICUL DE CROITOR

Boierule...

DOMNUL JOURDAIN

Boierule! Așa e cînd te-mibraci ca o persoană de neam.
Dacă stai mereu în haine de tîrgovet, n-o să-ți spui
nimeni „boierule“. (Le dă bani.) Tîneți, din partea
boierului!

UCENICUL DE CROITOR

Monsenior, sănsem slugi plecate!

DOMNUL JOURDAIN

Monsenior! Oh! Oh! Monsenior! Ia stai, prietene!
Monsenior merită ceva, că vorba monseniorc nu e un
fleac. Tîne, din partea monseniorului!

UCENICUL DE CROITOR

Monseniore, o să bem în sănătatea măriei-tale!

DOMNUL JOURDAIN

Măriei-tale!... Oh! Oh! Oh! Stați, nu plecați! (*În sine.*) Pre legea mea dac-ajunge pîn'la altejă, mi-a golit toată punga! (*Tare.*) Ține din partea măriei-mele!

UCENICUL DE CROITOR

Monseniore, mulțumesc plecat pentru dărnicia măriei-tale!

DOMNUL JOURDAIN

A făcut bine că s-a oprit aici, că-i dădeam toate paralele!

S C E N A 10

A DOUA INTRARE A BALETULUI

Cele patru calfe de croitor se bucură, dansând,
de dărnicia domnului Jourdain.

ACTUL III

SCENA 1

Domnul Jourdain, doi lachei

DOMNUL JOURDAIN

Veniți după mine, să-mi arăt nițel hainele prin oraș.
Băgați de seamă să umblați pe urma mea, să se vadă
bine că sănțeți ai mei.

LACHEII

Da, domnule!

DOMNUL JOURDAIN

Chemați-o pe Nicole, să-i dau niște ordine. Stați că
vine!

SCENA 2

Domnul Jourdain, Nicole, doi lachei

DOMNUL JOURDAIN

Nicole...

NICOLE

Poftiți?

DOMNUL JOURDAIN

Ascultă...

NICOLE

Hi! Hi! Hi! Hi!

DOMNUL JOURDAIN

Da' ce te-a găsit să te rîzi aşă?

NICOLE

Hi! Hi! Hi! Hi! Hi!

DOMNUL JOURDAIN

Ce-o fi cu blestemata asta?

NICOLE

Hi! Hi! Hi! Cum v-ați mai seălîmbăiat!

DOMNUL JOURDAIN

Ce? Cum?

NICOLE

Ah! Ah! Doamne, Dumnezeule! Hi! Hi! Hi! Hi! Hi!

DOMNUL JOURDAIN

Ia te uită îndrăcita! Îți bați joc de mine?

NICOLE

S-ar putea una ca asta, conașule? Hi! Hi! Hi!

DOMNUL JOURDAIN

O să-ți succese nasul dacă mai rîzi!

NICOLE

Conașule, nu pot să mă opresc. Hi! Hi! Hi! Hi! Hi!

DOMNUL JOURDAIN

Nu-nțelegi să isprăvești?

NICOLE

Conașule, vă rog să mă iertați, dar sănăteți atât de
comice, că nu pot să mă ţin... Hi! Hi! Hi!

DOMNUL JOURDAIN

Ia te uită obrăznicie!

NICOLE

Dac-ați ști ce caraghios sănteți aşa! Hi! Hi! Hi!

DOMNUL JOURDAIN

Cînd ți-oi...

NICOLE

Vă rog să mă iertați... Hi! Hi! Hi!

DOMNUL JOURDAIN

Ascultă, dacă mai rîzi, am să-ți ard cea mai grozavă
palină care s-a dat vreodată.

NICOLE

Bine, domnule, uite că nu mai rîd.

DOMNUL JOURDAIN

Bagă de seamă. Trebuie să cureți...

NICOLE

Hi! Hi!

DOMNUL JOURDAIN

Să cureți cum trebuie...

NICOLE

Hi! Hi!

DOMNUL JOURDAIN

Îți spun că trebuie să faci curățenie în sală și...

NICOLE

Hi! Hi!

DOMNUL JOURDAIN

Iar ?...

NICOLE

(căzind pe jos de atită ris)

Uite ce, conașule, mai bine bate-mă și lasă-mă să rîd
pînă mi-o trece... O să-mi fie mai bine aşa. Hi! Hi!
Hi! Hi! Hi!

DOMNUL JOURDAIN

Turbez!

NICOLE

Fie-ți milă, conașule, lasă-mă să rîd. Hi! Hi! Hi!

DOMNUL JOURDAIN

Dacă pun mîna pe tine...

NICOLE

Conașule-le, o să mor—mor, dacă nu rîd. Hi! Hi! Hi!

DOMNUL JOURDAIN

Unde s-a mai pomenit aşa afurisită! Să-mi rîdă mie-nas,
în loc să-mi asculte poruncile!

NICOLE

Ce vreți să fac, conașule?

DOMNUL JOURDAIN

Să te-apuci de dereticat prin casă, blestemato, pentru
musafirii care-o să-mi vină curînd.

NICOLE

(ridicîndu-se)

Ah, pe legea mea, mi-a trecut pofta de ris. Musafirii
dumneavoastră ăştia îmi dau casa peste cap; numai mă
gîndesc la ei și m-apucă năbădăile.

DOMNUL JOURDAIN

Nu cumva vrei să-nehid oamenilor ușa-n nas, pentru
tine?

NICOLE

S-o închideți barem la unii.

S C E N A 3

DOAMNA JOURDAIN, domnul Jourdain, Nicole,
dei Iachici

DOAMNA JOURDAIN

Ah! Ah! Dar ce mai e și povestea asta? Ce-nsemnează,
bărbate, costumul ăsta? Îți bați joc de oameni de te-ai
înipoționat așa? Tis-a făcut să ridă lumea de-dumneata?

DOMNUL JOURDAIN

Nevastă! Numai proștii și proastele or să-și ridă
de mine!

DOAMNA JOURDAIN

Adevărat, n-au trebuit să-ștepte pîn-acum; de multă
vreme rîde toată lumea pe socoteala dumitale, din pri-
cina puriărilor de care dai dovadă.

DOMNUL JOURDAIN

Mă rog, și care este toată lumea asta?

DOAMNA JOURDAIN

Toată lumea asta e o lume care are dreptate și e mai
cu cap decât dumneata. Cît despre mine, sănătoare
supărătă de viață pe care o duci. Nu mai știu ce ne-a
ajuns casa. Ai zice că-i carnaval în fiecare zilă! Dis-de-
dimineață, începe gălăgia de scripări și cîntăreți,
de-si iau vecinii lumea-n cap!

NICOLE

Conița are dreptate! Nu mai e chip să țin casa curată,
cu balamucul ăsta care-l tot aduceți aici! Au niște
picioare care caută noroiul în tot orașul, ca să-l care
aici la noi. Biata Françoise s-a cocoșat tot frecind seîndurile
pe care maestrăi ăștia ai dumitale le murdăresc
în fiecare zi...

DOMNUL JOURDAIN

Gura, jupîneasă Nicole!... Trâncănești căm mult
pentru o țărancă!

DOAMNA JOURDAIN

Nicole are dreptate. Judecă mai înțelegea ca dumneata. Aș vrea să știu ce-ți trebuie un profesor de dans, la vîrsta dumitale?

NICOLE

Și-un mare maestru de scrimă, care bate din picioare, de cutremură toată casa, s-o scoată din țărini!

DOMNUL JOURDAIN

Servitoarea mea și nevastă-mea să-și ție gura!

DOAMNA JOURDAIN

Vrei să-nveți să dansezi pentru ziua cînd te-or lăsa picioarele?

NICOLE

V-a venit cheful să omorîți pe cineva?

DOMNUL JOURDAIN

N-auziți să tăceți? Sînteți două ignorante și amîndouă nu cunoașteți prerogativele acestor lucruri!

DOAMNA JOURDAIN

Mai bine te-ai gîndi să-ți măriți fata, că i-a venit vremea.

DOMNUL JOURDAIN

Am să mă gîndesc să-mi mărit fata cînd s-o ivi vreo partidă pentru ea; dar mă gîndesc să-nvăț și lucrurile frumoase.

NICOLE

Am auzit, coniță, că și-a luat, colac peste pupăză, și-un profesor de filozofie.

DOMNUL JOURDAIN

Foarte bine. Vreau să am spirit și să susțin discuții cu oameni de seamă.

DOAMNA JOURDAIN

Nu cumva și s-a făcut să te duci la școală și să te
bată cu niaua, la vîrsta dumitale?

DOMNUL JOURDAIN

De ce nu? Să dea Dumnezeu să mănânce bătaie cu
niaua, în fața lumii, dar să știu ce se-nvață la școală!

NICOLE

Zău aşa! Asta va face piciorul mai frumos!

DOMNUL JOURDAIN

Să știi!

DOAMNA JOURDAIN

Și ți-ar fi de folos să-ți gospodărești casa!

DOMNUL JOURDAIN

Așa să știi! Vorbiți amândouă ca două dobitoace și
mi-e rușine de ignoranța voastră! (*Doamnei Jourdain.*)
Știi dumneata, de exemplu, știi dumneata ce spui în
momentul asta?

DOAMNA JOURDAIN

Da. Știu că ceea ce spun e foarte bine spus și că
ar trebui să te gîndești să trăiești altfel.

DOMNUL JOURDAIN

Nu vorbesc de asta. Te-ntreb ce sunt cuvintele pe care
le spui acum?

DOAMNA JOURDAIN

Sunt cuvinte la locul lor, iar purtarea dumitale nu e
la locul ei.

DOMNUL JOURDAIN

Ți-am spus că nu vorbesc de asta. Te-ntreb, ceea ce
vorbesc cu dumneata, ceea ce-ți spun acum ce este?

DOAMNA JOURDAIN

Cîntece...

DOMNUL JOURDAIN

Nu. Nu e asta. Ce spunem noi amîndoi, limba pe care o vorbim acușica...

DOAMNA JOURDAIN

Ei?

DOMNUL JOURDAIN

Cum îi zice?

DOAMNA JOURDAIN

Îi zice, cum vrei să-i zici...

DOMNUL JOURDAIN

E proză, ignorantă!

DOAMNA JOURDAIN

Proză?

DOMNUL JOURDAIN

Da, proză! Tot ce nu e proză e vers și tot ce nu e vers e proză. Ei, vezi, asta e, cînd e omul învățat! (*Nicolei.*) Și tu, știi tu ce trebuie să faci ca să zici U?

NICOLE

Cum?

DOMNUL JOURDAIN

Ce faci cînd zici U?

NICOLE

Ce ?

DOMNUL JOURDAIN

Ia spune: U, ea să vedem.

NICOLE

Poftim. U.

DOMNUL JOURDAIN

Ce faci?

NICOLE

Zic U.

DOMNUL JOURDAIN

Da, dar cînd zici U, ce faci?

NICOLE

Fac ce mi-ați spus.

DOMNUL JOURDAIN

A, ce greu e să ai a face cu dobitoacele! Îți lungăști buzele înainte, apropii fațea de sus de cea de jos: U. Vezi? Mă strîmb la tine: U.

NICOLE

Da, sănăteți tare hăzos!

DOAMNA JOURDAIN

E ceva nemaipomenit!

DOMNUL JOURDAIN

E, he! și să mai fi văzut O și DA, DA și FA, FA!

DOAMNA JOURDAIN

Da' talmeș-balmeșul ăsta ce mai e?

NICOLE

E vreun descîntec?

DOMNUL JOURDAIN

Turbez cînd văd femei ignorantе!

DOAMNA JOURDAIN

Mai bine-ai face să-i trimiți la plimbare pe toți zăpăcii ăștia cu fleacurile lor!

NICOLE

Și mai ales pe deselatu ăla cu săbia, care-mi umple toată casa de praf!

DOMNUL JOURDAIN

Nu mai spunc! Îți stă în gît maestrul meu de serimă...
Stai că te-nvăț eu să mai fii obraznică! (*Ia floretele și-i dă una Nicolei.*) Tine! Cale demonstrativă; linia corpului, cînd împingi în cvartă, faci aşa. Cînd împingi în terță, faci aşa. Iată sistemul să nu fii omorât niciodată; nu e frumos să fii sigur de asta, cînd te bați cu cineva? Ia să vedem... împunge-mă nițel, ca să vedem...

NICOLE

Așa? Bine!

(*Nicole dă cîteva lovituri domnului Jourdin.*)

DOMNUL JOURDAIN

Bravo! Ei, ho! Binișor! Uite-a dracului muiere!

NICOLE

Mi-ați spus să vă-mpung...

DOMNUL JOURDAIN

Da, dar tu mă-mpungi în terță, înainte de-a mă-mpunge-n cvartă și n-ai așteptat să mă apăr...

DOAMNA JOURDAIN

Ti-ai pierdut mințile, bărbeate, cu tienelile astea! Ti-au venit de cînd te-ai apucat să te dai cu nobilii.

DOMNUL JOURDAIN

Cînd mă dau cu nobilii, dovedesc că fac luerurile cu socoteală; și e mai bine decît să mă dau cu voi, cu burgheziil

DOAMNA JOURDAIN

Ba bine că nu! Zău aşa, mult mai ai de cîștigat umbind cu nobilimea și bine te-ai mai legat la cap cu domnișorul ăla de conte, după care te-ai înnebunit!

DOMNUL JOURDAIN

Gura! ... Gîndește-te la ce spui. Știi dumneata, nevastă, că nu știi de cine vorbești cînd vorbești

de el? E o persoană de o importanță mai mare decât
îți închipui, un senior luat în seamă la curte și care
vorbește cu regele cum vorbesc eu cu dumneata! Ce
poate fi mai onorabil pentru mine decât să primesc
vizitele unei persoane de rangul său și care-mi zice
seumpul meu prieten și se arată față de mine ca și
cum aș fi egalul lui?... Se poartă cu mine cum nici
prin cap nu-ți trece, și mă alintă față de toată lumea,
de nu-mi vine nici mie să cred!

DOAMNA JOURDAIN

Știi eu! Te răsfață și te alintă, ca să-ți ia paralele...

DOMNUL JOURDAIN

Ei și? Nu e mare cinstă să-imprumuți pe un om de
teapa lui? Măcar atâtă pot să fac pentru un senior care
mă socoate seumpul lui amie.

DOAMNA JOURDAIN

Și seniorul său ce face pentru dumneata?

DOMNUL JOURDAIN

Luceruri de care te-ai minuna dacă le-ai ști!

DOAMNA JOURDAIN

Și ce anume?

DOMNUL JOURDAIN

Basta! N-am explicații de dat! L-am împrumutat,
o să-mi înapoiez banii foarte repede.

DOAMNA JOURDAIN

Da. Să ai să ieți!

DOMNUL JOURDAIN

De bună seamă. Mi-a spus.

DOAMNA JOURDAIN

Dai! Da!... Vezi să nu!

DOMNUL JOURDAIN

Mi-a jurat pe cuvîntul lui de gentilom!

DOAMNA JOURDAIN

Vorbe!

DOMNUL JOURDAIN

Tare ești încăpăținată, nevastă! Ti-am spus că o să se țină de vorbă. Sînt sigur!

DOAMNA JOURDAIN

Și eu sînt sigură că nu, și că toate mofturile cu care te alintă nu sînt decît ca să-ți ia ochii...

DOMNUL JOURDAIN

Taei din gură. Uite-l.

DOAMNA JOURDAIN

Asta ne mai trebuia! Vine să-ți mai ceară ceva. Cînd îl văd, m-apucă greața!

DOMNUL JOURDAIN

Taci din gură, n-auzi!

S C E N A 4

Dorante, domnul Jourdain, doamna Jourdain, Nicole

DORANTE

Seumpe prieten, domnule Jourdain, ce mai faci?

DOMNUL JOURDAIN

Foarte bine, domnule, sluga dumitale...

DORANTE

Și doamna Jourdain ce mai face?

DOAMNA JOURDAIN

Doamna Jourdain face ce poate...

DORANTE

Hei, da știi că ești grozav, domnule Jourdain!

DOMNUL JOURDAIN

Precum vezi...;

DORANTE

Haina asta îți vine de minune; și n-avem mulți
tineri la curte mai bine făcuți ca dumneata...

DOMNUL JOURDAIN

He! He!

DOAMNA JOURDAIN

(aparte)

Îl scarpină unde-l măñincă!...

DORANTE

Ia-n toarce-te! Foarte elegant!

DOAMNA JOURDAIN

(aparte)

Da... Tot atât de prost și pe față și pe dos...

DORANTE

Pe legea mea, domnule Jourdain, eram nerăbdător
să te văd. Ești omul pe care-l iubesc mai mult decît
oricine-n lume! Chiar azi-dimineață vorbeam de dum-
neata în camera regelui.

DOMNUL JOURDAIN

Prea mare cinste, domnul meu! (*Doamnei Jourdain.*)
În camera regelui.

DORANTE

Te rog, pune-ți pălăria!

DOMNUL JOURDAIN

Domnule, știu să vă arăt respectul ce vi se cuvine.

DORANTE

Zău! Pune-ți-vă pălăria. Între noi nu-și au rost ceremoniile.

DOMNUL JOURDAIN

Domnule...

DORANTE

Pune-ți pălăria, domnule Jourdain, și-am spus! Doar ești prietenul meu...

DOMNUL JOURDAIN

Domnul meu, sănt sluga dumitale!

DORANTE

Dacă nu vrei să te acoperi, nu mă acopăr nici eu!

DOMNUL JOURDAIN

(*punindu-și pălăria*)

Prefer să fiu nepoliticos, decât să vă supăr!

DORANTE

Sint datornicul dumitale, precum știi...

DOAMNA JOURDAIN

(*aparte*)

Da, știm, și încă cum!

DORANTE

Mi-ai împrumutat banii cu generozitate, cu mai multe prilejuri; m-ai îndatorat cu cea mai mare drăgălașenie, de bună seamă...

DOMNUL JOURDAIN

Domnule, nu vă rîdeți de mine...

DORANTE

Dar știu să înapoiez ceea ce mi se împrumută. Știu să recunoșc serviciul ce mi s-a făcut...

DOMNUL JOURDAIN

Nu mă îndoiese, domnul meu.

DORANTE

Vreau să lichidăm. Am venit să ne facem socotelele.

DOMNUL JOURDAIN

(incet, doamnei Jourdain)

Văzuști, nevastă? Cum rămîne cu obrăznicile dumitale?

DORANTE

Îmi place să mă plătesc cît pot de repede.

DOMNUL JOURDAIN

(incet, doamnei Jourdain)

Nu ți-am spus?

DORANTE

Ia să vedem, cît îți sînt dator?

DOMNUL JOURDAIN

(incet, doamnei Jourdain)

Să mai poftesci, cu bănuielile dumitale neroade!

DORANTE

Tii minte cu cît m-ai împrumutat?

DOMNUL JOURDAIN

Cred că da. Am însemnat în carnejel. Iacătă. Dat o dată două sute de ludovici...

DORANTE

Exact.

DOMNUL JOURDAIN

Altă dată, o sută douăzeci.

DORANTE

Da.

DOMNUL JOURDAIN

Și altă dată, o sută patruzeci.

DORANTE

Ai dreptate.

DOMNUL JOURDAIN

Acete trei împrumuturi fac patru sute șaizeci de lăzici, ceea ce însemnează cinci mii șaizeci de livre.

DORANTE

Socoteala e perfectă. Cinci mii șaizeci de livre.

DOMNUL JOURDAIN

O mie o sută treizeci și două de livre, negustorului dumneavoastră de pene.

DORANTE

Just.

DOMNUL JOURDAIN

Două mii șapte sute optzeci de livre, croitorului dumneavoastră.

DORANTE

Așa e.

DOMNUL JOURDAIN

Patru mii trei sute șaptezeci și nouă de livre, doisprezece soli și opt denier¹ marchitanului dumneavoastră.

DORANTE

Foarte bine. Doisprezece soli și opt denier. Socoteala e exactă.

DOMNUL JOURDAIN

Și o mie șapte sute patruzeci și opt de livre, șapte soli, și patru denier șelarului dumneavoastră.

¹ Monede franceze din epoca respectivă.

DORANTE

Totul este cît se poate de adevărat. Cît face?

DOMNUL JOURDAIN

Sumă totală. Cincisprezece mii opt sute de livre.

DORANTE

Sumă totală e exactă. Cincisprezece mii opt sute de livre. Adaugă încă două sute de pistoli pe care mi-i mai dai și vor fi toemai optsprezeece mii de franci, pe care ți-i voi plăti cît de curind.

DOAMNA JOURDAIN

(inceet, domnului Jourdain)

Ei, ce zici? N-am ghicit?

DOMNUL JOURDAIN

(inceet, doamnei Jourdain)

Slăbește-mă!

DORANTE

Ți-ar veni greu să-mi dai ce ți-am cerut?

DOMNUL JOURDAIN

Vai de mine!

DOAMNA JOURDAIN

(inceet, domnului Jourdain)

Omul ăsta te mulțează ca pe-o vacă!

DOMNUL JOURDAIN

(inceet, doamnei Jourdain)

Tacă-ți gura, n-auzi?!

DORANTE

Dacă te-necurcă, mă duc să-i caut în altă parte!

DOMNUL JOURDAIN

Nu, domnul meu!

DOAMNA JOURDAIN
(incest, domnului Jourdain)

Nu se lasă pînă nu te-o ruina!

DOMNUL JOURDAIN
(incest, doamnei Jourdain)

Nu-nțelegi să taci din gură?

DORANTE

N-ai decît să-mi spui că ți-e greu...

DOMNUL JOURDAIN

Ba de loc, domnul meu!

DOAMNA JOURDAIN
(incest, domnului Jourdain)

Uite-așa te vrăjește!

DOMNUL JOURDAIN
(incest, doamnei Jourdain)

Nu vrei să tacă?

DOAMNA JOURDAIN
(incest, domnului Jourdain)

O să-ți stoarcă ultimul ban!

DOMNUL JOURDAIN
(incest, doamnei Jourdain)

N-auzi să tacă din gură!

DORANTE

Am o mulțime de lume care m-ar împrumuta cu plăcere; dar cum mi-ești cel mai bun prieten, m-am gîndit că te-aș supăra, dac-aș cere alteuiva.

DOMNUL JOURDAIN

Îmi faceți prea mare cinste, domnul meu, sănt gata să vă dau ce mi-ați cerut...

DOAMNA JOURDAIN
(*incest, domnului Jourdain*)

Ce, vrei să-i mai dai?

DOMNUL JOURDAIN
(*incest, doamnei Jourdain*)

N-am întocro. Vrei să refuz un om de starea lui, care a vorbit azi-dimineață de mine în camera regelui?

DOAMNA JOURDAIN
(*incest, domnului Jourdain*)

Ușor te mai duce de nas!

S C E N A 5

Dorante, doamna Jourdain, Nicole

DORANTE

Te văd pe gînduri, doamnă Jourdain. Ce s-a-n-tîmplat?

DOAMNA JOURDAIN
Nu mai știu unde mi-e capul...

DORANTE

Domnișoara, fiica dumneavoastră, unde e, că n-o văd.

DOAMNA JOURDAIN
Domnișoara, fiica mea, e bine acolo unde e...

DORANTE

Cum îi mai merge?

DOAMNA JOURDAIN
Merge pe amîndouă picioarele...

DORANTE

N-ai vrea să poftescă într-o zi cu dînsa la palat, să vedeți baletul și comedie?

DOAMNA JOURDAIN

Cum să nu! Avem mare poftă să rîdem, mare poftă
să rîdem avem!

DORANTE

Mă gîndesc, doamnă Jourdain, că trebuie să fi avut
multi adoratori în tinerețe, frumoasă și veselă cum ești.

DOAMNA JOURDAIN

Nu mai spune! Dumneata crezi că m-am baceelit
și că-mi tremură capul?

DORANTE

Ah! pe cinstea mea, doamnă Jourdain, iartă-mă...
N-am băgat de seamă că ești tînără... băteam cîmpii...
Te rog să-mi ierți necuvînță!

S C E N A 6

Domnul Jourdain, doamna Jourdain, Dorante,
Nicole

DOMNUL JOURDAIN

(*lui Dorante*)

Poftiți două sute de Iudovici numărați...

DORANTE

Te-neredînțez, domnule Jourdain, că sunt omul dumitale
și că ard de nerăbdare să-ți fac un serviciu la curte...

DOMNUL JOURDAIN

Vă sunt foarte-ndatorat!

DORANTE

Dacă doamna Jourdain vrea să vadă spectacolul de
la palat, am să-i ofer cele mai bune locuri din sală.

DOAMNA JOURDAIN

Doamna Jourdain vă sărută mîinile!

DORANTE

(încep, domnului Jourdain)

Precum ţi-am scris, frumoasa noastră marchiză o să
vie numai decesit să vadă baletul și să ia masa; am izbutit
s-o conving să primească banchetul pe care vreți să
i-l oferiți.

DOMNUL JOURDAIN

Să ne dăm mai departe... să n-audă...

DORANTE

De opt zile nu ne-am mai văzut ca să-ți spun nouății
despre diamantul pe care îl-a dăruit prin mine; dar
a fost greu de tot să-i înving scrupulele, abia azi am
putut s-o conving să-l primească...

DOMNUL JOURDAIN

I-a plăcut?

DORANTE

Grozav! Și ori mă-nșel, ori frumusețea acestui dia-
mant o să aibă asupra ei un efect grozav, în ce vă
priveste.

DOMNUL JOURDAIN

Să dea Dumnezeu!

DOAMNA JOURDAIN

(către Nicole)

Cind e cu el, nu se-ndură să se despartă!

DORANTE

I-am deschis ochii asupra valorii acestui dar și asupra
dragostei dumitale nețârmurite.

DOMNUL JOURDAIN

Sînt copleșit, domnule, de bunătatea dumneavoastră;
sînt buimăcit să văd o persoană de rangul dumneavoastră
coborîndu-se să facă ce faceți dumneavoastră
pentru mine.

DORANTE

Să lăsăm glumele!... Oare între prieteni nu se obișnuiește așa? N-ai face și dumneata la fel pentru mine, la nevoie?

DOMNUL JOURDAIN

Bineînțeles! Și încă cum!

DOAMNA JOURDAIN

(către Nicole)

Omul ăsta-mi stă în gît!

DORANTE

Cît despre mine, nu mă uit cînd e vorba să-mi servesc un prieten; și cînd mi-ai împărtășit focul care te-a prins pentru această plăcută marchiză, cu care sunt în bune raporturi, ai văzut cum m-am oferit eu singur să-ți slujesc dragostea.

DOMNUL JOURDAIN

Într-adevăr, mi-ați arătat o bunătate care m-a copleșit.

DOAMNA JOURDAIN

(către Nicole)

Nu mai are de gînd să plece?

NICOLE

Se-nțeleg bine amîndoi...

DORANTE

Ai nimerit drumul să-i ajungi la inimă. Femeilor le place grozav să cheltuiăști pentru ele; și serenadele dumitale dese și buchetele dumitale necontenite și superbul foc de artificii pe apă și diamantul pe care l-a primit din partea dumitale și banchetul pe care i-l pregătești, toate acestea îi vorbesc în favoarea dumitale mai mult decât orice cuvinte pe care i le-ai fi spus dumneata însuți.

DOMNUL JOURDAIN

Nu există cheltuieli pe care să nu le fac, ca să găsească drum spre inima sa. O femeie de rangul ei are pentru mine un farmec neînchipuit; e o fericire pe care aş cumpără-o cu orice preț.

DOAMNA JOURDAIN

(către Nicole)

Ce-or fi având de trăncănit atâtă? Ia du-te tu și trage niște cu urechea.

DORANTE

Acușica ai să te bucuri de plăcerea de a o vedea; și ochii dumitale or să aibă tot răgazul s-o privească-n voie.

DOMNUL JOURDAIN

Ca să fiu la largul meu, am făcut în așa fel ca nevestă-mea să se ducă să cineze la soru-mea, unde o să stea toată scara.

DORANTE

Foarte cuminte ai făcut, soția dumitale ar fi putut să ne încurece. Am dat bucătarului dumitale ordinele cuvenite și am pus la eale tot ce trebuie pentru balet. Eu l-am născocit; și dacă execuția va fi la înălțimea inspirației mele, sănătatea să fie că va fi găsit...

DOMNUL JOURDAIN

(observind că Nicole trage cu urechea, îi dă o palină)

Obraznicio! (Lui Dorante.) Să plecăm, rogu-vă!...

S C E N A 7

Doamna Jourdain, Nicole

NICOLE

Pe cîstea mea, doamnă, m-a costat ceva curiozitatea dar cred că am dat de firul încurcăturii. E vorba de-o cirecare treabă la care nu vor ca dumneata să fi de față.

DOAMNA JOURDAIN

Să nu crezi, Nicole, că abia acum încep să-mi bănuiește bărbatul... Ori mă înșel peste poate, ori se pune la cale ceva cu vreo dragoste; și-mi bat capul să afli ce poate fi. Dar să vedem de fii-me. Tu știi cît o iubește Cléonte. E un băiat care mi-e pe plac și vreau să-l ajut, să-i dau pe Lucile, dacă se poate...

NICOLE

Ce să-ți spun, coniță, sănt în al nouălea cer să te-aud vorbind așa; căci dacă stăpînul vă e pe plac, nici mie nu-mi e mai puțin pe plac valetul dumisale; și-aș dori ca nunta noastră să se facă-n umbra nunții lor.

DOAMNA JOURDAIN

Du-te și-i vorbește din partea mea. Spune-i să vină de îndată la mine; să mergem împreună s-o cerem pe fii-me lui bărbată-meu!

NICOLE

Alerg, coniță, cu mare bucurie! Nu puteam primi mai plăcută însărcinare! (*Singură.*) Ce-or să se mai bucure!

S C E N A 3

Cléonte, Covielle, Nicole

NICOLE

(*lui Cléonte*)

Sosirăți la vreme! Am o veste mare...

CLÉONTE

Piei din fața mea, prefăcuto, nu mai umbla să mă duci cu vorbele tale mincinoase!

NICOLE

Așa primiți...

CLÉONTE

Piei din fața mea, n-auzi? Și du-te de-i spune stăpînei tale necredincioase că n-o să-și bată multă vreme joc de bietul Cléontel

NICOLE

V-au apucat amețelile? Covielle, dragul meu, ia spune-mi ce-nsemnează asta?

COVIELLE

Dragul tău Covielle, hai! Ticăloasa! Hai, repede, piei din fața ochilor mei, năpâreă, lasă-mă-n pace!

NICOLE

Ce? Și tu acum!...

COVIELLE

Nu-nțelegi să intri-n pămînt? În viața ta să nu mai caști gura-n fața mea!

NICOLE

(aparte)

Hei, da' ce i-o fi găsit pe amîndoi? Repede, să-i spun stăpînei!

SCENA 9

CLÉONTE, Covielle

CLÉONTE

Auzi! Să te porți aşa cu un iubit, iubitul cel mai credincios și mai înflăcărât dintre toți iubiții!

COVIELLE

E ceea ce spăimîntător ce ne-au făcut, la amîndoi!

CLÉONTE

Îmi arăt, față de cineva, toată înflăcărarea și toată dragostea ce se poate închipui; nu iubesc pe nimenei mai mult în lume decât pe ea și n-o am decât pe ea în minte. Toate grijile, toate dorurile, toată bucuria mea e dinsa; nu vorbesc decât de ea, nu mă gîndesc decât la ea, nu visez decât de ea, nu respir decât prin ea, toată inima mea în ea trăiește, și uite răsplata iubirii mele! Stau fără s-o văd două zile, care sunt pentru mine două veacuri cumplite. O întîlnesc întîln-

plător; la vederea ei, inima-mi tresaltă, bucuria-mi aprinde obrazul, zbor spre dînsa fermecat, iar nestastornica își întoarce ochii de la mine și trece repede, ca și cum nu m-ar fi văzut în viață ei.

COVIELLE

Și eu spun la fel!

CLÉONTE

Covielle! poate fi ceva asemenea perfidiei arătate de nerecunoscătoarea Lucile?

COVIELLE

Și aceleia arătate de ticăloasa de Nicole?

CLÉONTE

După atîtea jertfe arzătoare, suspine și laude aduse farmecelor ei...

COVIELLE

După atîtea nesfîrșite omagii, după atîta grijă și atîta servicii pe care i le-am făcut la ea-n bucătărie...

CLÉONTE

Atîtea lacrimi pe care le-am vărsat la picioarele ei...

COVIELLE

Atîtea găleți de apă pe care le-am scos din puț pentru ea...

CLÉONTE

Atîta foc cît am pus iubind-o mai mult ca pe mine însumi...

COVIELLE

Atîta căldură cît am înghițit răsucind frigarea-n locul ei...

CLÉONTE

Și ea să mă ocolească eu dispreț...

COVIELLE

Și să-mi întoarcă spatele cu neobrazare!

CLÉONTE

E o prefăcătorie vrednică de cea mai grea pedeapsă.

COVIELLE

E o trădare care merită mii de palme.

CLÉONTE

Te poftesc să nu-mi mai vorbești niciodată de ea!

COVIELLE

Eu, domnule? Ferit-a sfîntul!

CLÉONTE

Să nu-mi vii și să-mi seuzi purtarea acestei necredințioase!

COVIELLE

Nici o grijă!

CLÉONTE

M-ai înțeles? Tot ceea ce ai să-mi însiri ca s-o aperi n-o să facă două parale!

COVIELLE

Dar nici nu mă gîndesc!

CLÉONTE

Vreau să-mi păstrez toată îndîrjirea și să rup orice legături!

COVIELLE

Aprob.

CLÉONTE

Domnișorul ăsta de conte care vine pe la ea i-a bătut, se vede, la ochi și i-a furat mințile cu noblețea lui. Dar demnitatea mea mă silește să i-o iau înainte, și dacă ea aleargă spre despărțire, eu am să-alerg mai repede, ca să nu-i las mîndria că m-a părăsit!

COVIELLE

Bine ziceți! Dinspre partea mea, sănt cu totul de
părerea dumneavoastră!

CLÉONTE

Ajută-mă și caută să-mi întărești hotărîrea împotriva tuturor rămășițelor de dragoste ce-ar putea să-mi mai vorbească de ea. Te rog din suflet să-mi spui tot răul ce crezi despre ea. Zugrăvește-o așa fel ca să fie vrednică de tot disprețul meu. Arată-i toate cusururile ca să mă satur de ea pentru totdeauna!

COVIELLE

Ea, stăpîne, o scăvăsită, o fandosită! Nu-nțeleg de ce s-o iubiți! Nu e nimic de capul ei! O să găsești o sută mai vrednice ca ea. Mai întii și-ntii, are ochii mici.

CLÉONTE

Așa e, are ochii mici, dar plini de foc; nici una n-are ochii mai strălucitori, mai străpungători, mai ferme cători!

COVIELLE

Are gura mare.

CLÉONTE

Da, dar n-are nici una o gură mai dulce ca a ei; gura ei, cînd te uiți la ea, te umple de dorințe, e cea mai atrăgătoare, cea mai drăgăstoasă din lume.

COVIELLE

Cît despre statură, nu e destul de înaltă.

CLÉONTE

Da, dar e așa de bine făcută...

COVIELLE

Cînd vorbește și cînd umblă, are un fel de lasă-mă să te las...

CLÉONTE

Da, dar face totul cu mare gingăsie, are purtări cît se poate de plăcute ce-ți farmecă cu desăvîrșire inima.

COVIELLE

Cât despre haz...

CLÉONTE

Ba da, Covielle, nu se poate mai zglobui și mai plin de gingăsie...

COVIELLE

Conversația...

CLÉONTE

Încîntătoare!

COVIELLE

Prea e serioasă!

CLÉONTE

Dar ce vrei, să tot zbenguiască?! Ai văzut ceva mai neobrăzat ca o femeie care una-două rîde?

COVIELLE

E mofturoasă cum nu s-a mai pomenit!

CLÉONTE

Da, e mofturoasă, nu zic ba. Dar frumoaselor le stă bine totul; trebuie să primești orice de la frumoase.

COVIELLE

Apăi dacă așa stă vorba, văd că ai chef s-o întinzi cu dragostea,

CLÉONTE

Eu? Mai bine mort! Am s-o urăsc mai mult decât am iubit-o!

COVIELLE

Cam greu, după cîte o lauză!

CLÉONTE

Răzbunarea mea va fi cu-atît mai grozavă! Vreau să-mi arăt tăria inimii prin ură... s-o părăsesc cu toată frumusețea ei, cu toate farmecele ei, oricăr mi s-ar părea vrednică de iubirea mea. Uite că vine!

S C E N A 10

Lucile, Cléonte, Covielle, Nicole

NICOLE

(către Lucile)

Cît despre mine, sănătate poate de mirată!

LUCILE

Așa trebuie să fie, cum îți-am spus, Nicole. Ei, dar iată-i...

CLÉONTE

(lui Covielle)

N-am să scot o vorbuliță!

COVIELLE

Și eu tot aşa!

LUCILE

Ce e, Cléonte? Ce-ai?

NICOLE

Ce e cu tine, Covielle?

LUCILE

(lui Cléonte)

Ce supărare ai?

NICOLE

(lui Covielle)

Nu îi-s boii acasă?

LUCILE

Ai amușit, Cléonte?

NICOLE

T-i-a pierit graiul, Covielle?

CLÉONTE

Ia te uită nerușinare!

COVIELLE

Ia te uită ticăloșie!

LUCILE

Văd că-nțilnirea de adineauri te-a cam zăpăcit.

CLÉONTE

(*lui Covielle*)

A-ha! Ișii dă seama ce-a făcut!

NICOLE

T-i-a sărit țandăra, băiete?

COVIELLE

(*lui Cléonte*)

Au ghicit tărășenia...

LUCILE

(*lui Cléonte*)

Nu-i aşa că din pricina asta ești supărat?

CLÉONTE

Da, prefăcuto, dacă aşa e vorba! Ş-am să-ţi spun că n-o să-ţi meargă cu necredinţa ta, cum îți închipui, n-ai să ieşи tu cea biruitoare, că am s-o retez eu cel dintii, ca să nu-ţi fac dumitale cheful, să mă goneşti. Fireşte, o să-mi fie greu să-nying dragostea ce ţi-o port; am să sufăr o vreme, dar o să-mi treacă; mai bine mi-aş străpunge inima, decât să fiu atât de slab încât să mai mă-ntore la dumneata!

COVIELLE
(către Nicole)

Așa să știi!...

LUCILE

Gălăgie multă pentru nimica toată! Uite de ce te-am
școlit azi-dimineață...

CLÉONTE

(voind să plece, pentru a se feri de Lucile)

Nu mai vreau să aud nimic!

NICOLE

(lui Covielle)

Am să-ți spun de ce-am trecut așa de repede.

COVIELLE

(vrind și el să plece pentru a se feri de Nicole)

N-am nimic de auzit!

LUCILE

(urmărindu-l pe Cléonte)

Azi-dimineață...

CLÉONTE

(umbind mereu, fără să se uite la Lucile)

Nu și nu...

NICOLE

(urmându-l pe Covielle)

Uite cum a fost...

COVIELLE

(umbind fără să se uite la Nicole)

Nu, trădătoareo!

LUCILE

Ascultă!

CLÉONTE

Nici gînd!

NICOLE

Să-ți spun...

COVIELLE

Am asurzit!

LUCILE

Cléonte!

CLÉONTE

Nu!

NICOLE

Covielle!

COVIELLE

Nimic!

LUCILE

Stai odată!

CLÉONTE

Vorbe!

NICOLE

Ascultă-mă!

COVIELLE

Mofturil

LUCILE

O clipă...

CLÉONTE

De loc!

NICOLE

Nițică răbdare!

COVIELLE

Aiureal

LUCILE

Numai două vorbe!

CLÉONTE

Gata!

NICOLE

O vorbă!

COVIELLE

Slăbește-mă!

LUCILE

(oprindu-se)

Ei bine, dacă nu vrei să m-ascultă, treaba ta. Fă ce-ți place!

NICOLE

(se oprește și ea)

Dac-o iei aşa, treaba ta!

CLÉONTE

(intorcindu-se spre Lucile)

Mă rog, să vedem de ce am fost întâmpinată atât de urit...

LUCILE

(plecind la rîndul ei, ca să se ferească de Cléonte)

Nu mai am poftă să-ți spun.

COVIELLE

(intorcindu-se spre Nicole)

Ia, spune-mi cum a fost povestea.

NICOLE

(pleacă, vrind să scape de Covielle)

Ei, iacă, nu mai vreau să-ți povestesc...

CLÉONTE
(urmărind-o pe Lucile)

Spune-mi...

LUCILE
(umblind într-una, fără să se uite la Cléonte)

Nu, nu vreau să spun nimic!

COVIELLE
(urmărind-o pe Nicole)

Povestește-mi...

NICOLE
(umblind și ea, fără să se uite la Covielle)
N-am nimic de povestit!

CLÉONTE
Indură-te!

LUCILE
N-auzi? Nu!

COVIELLE
Fie-ți milă!

NICOLE
Nici prin gînd!

CLÉONTE
Te rog!

LUCILE
Lasă-mă!

COVIELLE
Te rog din suflet!

NICOLE
Piei de aici!

CLÉONTE

Lucile!

LUCILE

Nu!

COVIELLE

Nicole!

NICOLE

Nimic!

CLÉONTE

În numele cerului!

LUCILE

Nu vreau!

COVIELLE

Răspunde-mi!

NICOLE

Nimic!

CLÉONTE

Risipește-mi îndoielile!

LUCILE

Nu, nici prin gînd nu-mi trece.

COVIELLE

Luminează-mi capul!

NICOLE

Nu, n-am chef!

CLÉONTE

Bine-atunci! Dacă prea puțin îți pasă de amaruil meu, dacă nu vrei să arăți pricina purtării tale nemai-pomenite față de focul dragostei mele, ingrată, să știi

că mă vezi pentru cea din urmă oară. Am să plec
de departe de tine, să mor de durere și de iubire.

COVIELLE

(către Nicole)

Și eu am să fac la fel!

LUCILE

(lui Cléonte, care dă să iasă)

Cléonte!

NICOLE

(lui Covielle, care își urmează stăpînul)

Covielle!

CLÉONTE

(oprindu-se)

Ce este?

COVIELLE

(oprindu-se și el)

Poftim?

LUCILE

Încotro?

CLÉONTE

Unde îți-am spus.

COVIELLE

Ne ducem la moarte!

LUCILE

Vrei să mori, Cléonte?

CLÉONTE

Da, neîndurato, fiindcă aşa vrei!

LUCILE

Eu? Vreau ca să mori?

CLÉONTE

Da! Vreil

LUCILE

Cine ţi-a spus?

CLÉONTE

(apropiindu-se de Lucile)

Nu însemnează că astă ţie dorință, dacă nu vrei să-mi risipești îndoielile?

LUCILE

Tot eu săint de vină? Dacă ai fi vrut să m-asculți, ţi-ăș fi spus că întimplarea de care te plângi a fost din prieina unei mătuși bătrîne care se încăpăținează să credă că numai apropierea unui bărbat dezonorează pe veci o fată și care ne tot bate capul mereu cu povestea astă și spune că toți bărbații săint niște diavoli de care trebuie să ne ferim.

NICOLE

(lui Covielle)

Asta e foată dănănaia!

CLÉONTE

Lucile, nu mă minți?

COVIELLE

(către Nicole)

Nu mă duci?

LUCILE

(lui Cléonte)

E perfect adevărat!

NICOLE

(lui Covielle)

Cum nu se poate mai adevărat!

COVIELLE
(*lui Cléonte*)

Ne dăm bătuți?

CLÉONTE

Ah, Lucile, aunge un cuvînt din gura ta ca să-mi poiolești inima! Ce ușor cădem în mrejele ființelor pe care le iubim!

COVIELLE

Cum ne succese mințile lighioanele astea îndrâcîte!

SCENA II

Doamna Jourdain, Cléonte, Lucile, Covielles,
Nicole

DOAMNA JOURDAIN

Îmi pare bine că te văd, Cléonte; ai picat la vreme.
Soțul meu vine. Grăbeste-te să i-o ceri pe Lucile de
nevestă!

CLÉONTE

O, doamnă, ce dulce vorbă ați rostit și cum îmi
crește inima! Puteam primi o poruncă mai plăcută,
un dar mai prețios?

SCENA 12

Cléonte, doamna Jourdain, doamna Jourdain,
Lucile, Covielles, Nicole

CLÉONTE

Domnul meu, n-am vrut să iau pe nimeni să vă facă
o cerere la care mă gîndesc de multă vreme. Îmi stă
prea mult la inimă și-am s-o fac singur. Si fără alt
inconjur, am să vă spun că onoarea de a vă fi ginere
este o cînste mai presus de oricare alta. Vă rog să mi-o
acordați!

DOMNUL JOURDAIN

Înainte de a-ți răspunde, domnul meu, te rog să-mi spui dacă ești gentilom.

CLÉONTE

Domnule, la această întrebare, cei mai mulți oameni răspund la repezeală. Le vine ușor să-și ia titlul acesta și, dat fiind obiceiul, nimici nu-și mai face vreun fel de scrupule, hoția aceasta s-a întins. În ceea ce mă privește, găseșc lucrul acesta ceva mai gingăș. Cred că orice înselătorie e nedemnă de un om cinstit, și că este o ticăloșie să ne ascundem starea în care ne-am născut, să ne fălim în ochii lumii cu un titlu pe care l-am furat, să ne dăm drept ceea ce nu suntem. Sunt născut din oameni cu îndeletniciri onorabile, am shujit cu cîinste șase ani în oastea țării și am destulă avere ca să mă bucur în lume de un rang destul de bun; dar nu vreau să-mi dau un titlu pe care alții, în situația mea fiind, se cred îndreptățiti să-l poarte; de aceea am să vă spun pe șleau: nu suntem gentilom!

DOMNUL JOURDAIN

Umblă sănătos, domnul meu. Fata mea nu e pentru dumneata.

CLÉONTE

Cum?

DOMNUL JOURDAIN

Nu ești gentilom... Nu-ți dau fatal!

DOAMNA JOURDAIN

Ce tot îi dai zor cu gentilomul dumitale?! Da' ce, noi ne tragem din coasta sfîntului Ludovic¹?

DOMNUL JOURDAIN

Tine-ți gura, nevastă! Știi unde vrei să ajungi!

¹ Ludovic al IX-lea sau Sfântul Ludovic (1226–1270), rege al Franței, canonizat în 1297 pentru credința lui și rolul pe care l-a avut în cruciadele așaptea și a opta.

DOAMNA JOURDAIN

Doar amîndoi ne tragem din cinstite familii burgheze.

DOMNUL JOURDAIN

Să vorbim să n-adormim.

DOAMNA JOURDAIN

Tatăl dumitale nu era negustor, ca și-al meu?

DOMNUL JOURDAIN

Dracu să le ia de muieril! Nu scapă nici un prilej!
Dacă tatăl dumitale a fost negustor, treaba lui; cît
despre al meu, numai niște nesocotîți pot să spună
aşa ceva. Într-un cuvînt, vreau să am un gîncere
gentilom.

DOAMNA JOURDAIN

Fetei dumitale îi trebuie un bărbat bine făcut; mai
curînd să ia un om bogat și cinstit, decît o sărăcie de
gentilom cocîrjat.

NICOLE

Aşa zău! Gentilomul de la noi din sat are un bădăran
de băiat, nerod cum nu s-a mai pomenit...

DOMNUL JOURDAIN

(către Nicole)

Tu să taci, neobrăzato! Ce te tot bagi în vorbă? Am
destulă avere pentru fata mea. Îmi trebuie onoruri.
Vreau să-o fac marchiză.

DOAMNA JOURDAIN

Marchiză?

DOMNUL JOURDAIN

Da, marchiză!

DOAMNA JOURDAIN

Ferit-a sfîntul!

DOMNUL JOURDAIN

E un lucru hotărît!

DOAMNA JOURDAIN

E un lucru cu care eu n-am să mă învoiesc niciodată. Înrudirile cu cei mai mari dețin noi au totdeauna urmări supărătoare. Eu nu vreau ca ginerele meu să-i scoată fetei mele părinții pe nas și copiilor ei să le fie rușine să-mi spui „bunico“. Când ar veni să mă vadă în caleașca de eucoană mare și n-ar da bună ziua, din nebăgare de seamă, unui vecin, ce mai vorbe n-ar ieși! „Văzurăți pe eucoana asta de marchiză ce ifose își dădea? E fata lui domnul Jourdain. Când era mică, nu mai putea să joace cu noi de-a boieroaciele. Nu se ținea măreată ca acum... amîndoi bunicii ei vindeau postav îngă poarta Saint-Innocent¹. Au adunat avuții pentru copiii lor, avuții pe care trebuie să le plătească scump pe lumea cealaltă, că dacă ei i om cinstiț, nu poți să faci atâtă avere.“ Nu-mi trebuie mie vorbe d-astea, mie îmi trebuie un om care să fie mîndru de fata mea și căruia să-i pot spune: „Ia vino-ncoa, ginere, să iei masa cu mine!“

DOMNUL JOURDAIN

Uite-așa vorbește un suflet de rînd, care vrea să rămînă toată viață în josnicie. Să nu mai suflă o vorbă! Fata mea are să fie marchiză, orice ar zice lumea; și dacă mă superi, am s-o fac ducesă!

S C E N A 13

Doamna Jourdain, Lucile, Cléonte, Nicole,
Covielle

DOAMNA JOURDAIN

Cléonte, să nu-ți pierzi nădejdea încă! (*Către Lucile.*) Hai cu mine, fata mea, și spune-i hotărît lui taică-tău că dacă nu îți-l dă, nu vrei să te măriji cu nimeni!

¹ Nu a existat la Paris o poartă Saint-Innocent. Doamna Jourdain face probabil aluzie la intrarea cimitirului Saint-Innocent, în cartierul de mai tîrziu al halelor.

S C E N A 14

Cléonte, Covielle

COVIELLE

O nimerirăți cu sinceritatea dumneavoastră!

CLÉONTE

Ce vrei? N-am să-mi pot învinge niciodată firea mea cinstită.

COVIELLE

Da' ce, ţasta e om să-l iezi în serios? Nu vedeţi că e nebun? Ce vă costa dacă fi cîntaţi în strună?

CLÉONTE

Ai dreptate. Dar nu credeam că trebuie să scoți acte de noblețe ca să fii ginerele domnului Jourdain!

COVIELLE

(rizind)

Ha! Ha! Ha!

CLÉONTE

Da' de ce rîzi?

COVIELLE

Mi-a trăsnit ceva prin cap, să-l ducem pe omul nostru și să izbutești a-ți împlini dorințele.

CLÉONTE

Cum?

COVIELLE

Ideea e tare hăzoasă!

CLÉONTE

Ia spune!

COVIELLE

A venit, deunăzi, o ceată de măscări. Pieă de minune. Să-i facem una caraghiosului ăstuia. O să fie

cam deocheată, dar eu el merge orice, o să credă în
toate năzdrăvăniile care ne-or trece prin cap. Am conde-
dianții, am costumele gata. Las' pe mine!

CLÉONTE

Dar spune-mi cum...

COVIELLE

Am să vi le spun pe toate. S-o ștergem că vine!

S C E N A 15

DOMNUL JOURDAIN

(singur)

Ce drăcie o mai fi și astă? Toți s-agăță de boieri și
mie nu mi se pare nimic mai frumos decât să ai a
face cu boierii... Cu ei, o duci numai în politețuri și-n
cimștiri... Aș fi dat două degete ale mîinii, numai să
mă fi născut conte sau marchiz!

S C E N A 16

Domnul Jourdain, un lacheu

LACHEUL

Conașule, a venit domnul conte și o doamnă pe care
o ține de mînă...

DOMNUL JOURDAIN

Ei! Doamne! Am niște ordine de dat. Spune-le că
via numai decît.

S C E N A 17

Borimène, Dorante, lacheul

LACHEUL

Conașul a spus că vine numai decît...

DORANTE

Prea bine!

SCENA 18

Dorimène, Dorante

DORIMÈNE

Nu știu, zău, Dorante, dar fac un pas nesocotit, con-
simțind să m-aduci într-o casă unde nu cunosc pe ni-
meni...

DORANTE

Dar în ce loc ai vrea să te due, doamna mea, unde-ai
vrea să te sărbătorescă dragostea mea, cind nici casa
mea, nici a dumitale n-o vrei?

DORIMÈNE

Dar nu spui că primind atâtea dovezi ale pasiunii
dumitale, mă leg, pe nesimțite... Oricât m-aș apăra,
îmi înfrințgi împotrivirea... Pui atâtă blândă încăpă-
ținare îneit, fără voia mea, mă aduci să fac tot ce
vrei. Întâi, ai început să-mi faci vizite, una după
alta, apoi au venit declarațiile, după ele serenadele
și ospețele... M-am împotrivit căt am putut; dar n-ai
dat un pas înapoi, ba, dimpotrivă, pas cu pas, ai
năruit tot ce hotărîsem. Nu mai pot răspunde de
nimic; cred că pînă la urmă ai să mă duei la căsătoria
de care am fugit atâtă...

DORANTE

Pe legea mea, doamnă, trebuie s-o facem de mult.
Ești văduvă, nu depinză decît de dumneata; eu sunt
stăpin pe mine însuși și te iubesc mai mult decît
viața. Ce te-mă piezi să mă faci fericit chiar de astăzi?

DORIMÈNE

O, Doamne! Trebuie, din amândouă părțile, multe
calități, ca să putem trăi fericiti împreună. Chiar
oamenii cei mai înțeleğători din lume și tot au multe
piezi de trecut ca să fie mulțumiți în căsnicia lor...

DORANTE

Te-nșeli, doamna mea, închipuindu-ți atâtea greu-
apese asupra altora.

DORIMÈNE

În sfîrșit, revin la ce ți-am mai spus: cheltuielile pe care văd că le faci pentru mine mă neliniștesc pentru două motive: primul, pentru că mă leagă mai mult decât aș vrea. Al doilea, nu te supăra: săt sigură că ele te păgubesc și n-aș dori aceasta.

DORANTE

O, doamnă, niște fleacuri, și nu prin ele...

DORIMÈNE

Știu ce spun... Nu mai departe: inelul cu diamant pe care m-ai silit să-l primești de un preț...

DORANTE

O, doamnă, îndură-te, nu da atâtă însemnatate unui lueru pe care dragostea mea îl găsește nevrednic de dumneata... Primește... Dar iată-l pe stăpînul casei!

S C E N A 19

Domnul Jourdain, Dorimène, Dorante

DOMNUL JOURDAIN

(după ce a făcut două reverențe, ajunge prea aproape de Dorimène)

Ceva mai departe, doamnă!

DORIMÈNE

Cum?

DOMNUL JOURDAIN

Un pas, vă rog!

DORIMÈNE

Dar de ce?

DOMNUL JOURDAIN

Dați-vă un pas mai departe, pentru reverența a treia...

DORANTE

Doamnă, domnul Jourdain își cunoaște lumea...

DOMNUL JOURDAIN

Doamnă, este o mare glorie pentru mine să mă văd
desiul de bogat ca să fiu atât de fericit ca să am bucuria
ca dumneavoastră să-aveți bunătatea să-mi acordați gra-
ția de a-mi face onoarea de a mă onora de favoarea
prezenței dumneavoastră; și dacă avea meritul ca să
merit un merit ca al domniei-voastre și dacă cerul...
gelos pe norocul meu... mi-ar fi acordat... norocul de
a mă vedea demn... de...

DORANTE

Domnule Jourdain, cred că ajunge. Deamnei nu-i
plac complimentele exagerate; știe că ești un om de
spirit. (*Încep, Dorimenei.*) E un burghez cumsescade,
destul de ridicol, precum vezi, în toate purtările sale.

DORIMÈNE

(*încep, lui Dorante*)

Nu e greu să bagi de seamă...

DORANTE

Doamnă, iată-l pe cel mai bun prieten al meu!

DOMNUL JOURDAIN

Îmi faceți prea multă cinste.

DORANTE

Un desăvîrșit om de lume!

DORIMÈNE

Am toată stima pentru domnia-sa...

DOMNUL JOURDAIN

O, doamnă, n-am făcut încă nimic, ca să merit acest
hatir.

DORANTE

(*încep, domnului Jourdain*)

Ia seama, nu-i pomeni de inelul pe care i l-ai dăruit...

DOMNUL JOURDAIN

(incest, lui Dorante)

Măcar s-o-nțreb dacă-i place...

DORANTE

(incest, domnului Jourdain)

Cum? Ferit-a sfîntul! Ar fi urât din partea dumitale; și, dacă vrei să pari un adevarat om de lume, să te prefaci că nu dumneata, ci altul i l-a dăruit. (Tare.) Doamna mea, domnul Jourdain spune că e încintată să vă vadă la domnia-sa.

DORIMÈNE

Prea mare onoare...

DOMNUL JOURDAIN

(incest, lui Dorante)

Nu știu cum să-ți mulțumesc că-i vorbești așa pentru mine!

DORANTE

(incest, domnului Jourdain)

Dac-ai ști ce greu mi-a fost s-o aduc aici!

DOMNUL JOURDAIN

(incest, lui Dorante)

Mii și mii de mulțumiri!

DORANTE

Spreie, doamnă, că vă găsește ceea mai frumoasă făptură din lume!

DORIMÈNE

Prea multă cinste-mi face!

DOMNUL JOURDAIN

Doamnă, dumneavoastră imi faceți cinstea... și...

DORANTE

Am putea mînea, nu?

S C E N A 20

Domnul Jourdain, Berimène, Dorante, un lacheu

LACHEUL

(domnului Jourdain)

Sînt gata toate, conașule!

DORANTE

Atunci să ne aşezăm la masă... Muzicanții!...

S C E N A 21

INTRAREA BALETULUI

Cei șase bucătari, care au pregătit ospățul, dansează împreună și prezintă al treilea intermediu; după aceea, aduc o masă pe care se află mai multe feluri de mâncare.

ACTUL IV

S C E N A 1

Dorimène, domnul Jourdain, Dorante, trei
muzicanți, lacheul

DORIMÈNE

Cum, Dorante? Dar e un ospăț magnific!

DOMNUL JOURDAIN

Rîdeți de mine, doamnă! Aș fi dorit să fie mult mai
vrednie de domnia-voastră!

(*Dorimène, domnul Jourdain, Dorante și cei
trei muzicanți se așază la masă.*)

DORANTE

Domnul Jourdain are dreptate, doamnă, să vorbească
aşa, și m-a rugat pe mine să vă fac onorurile casei.
Sînt de părere dumisale: masa nu e demnă de dumneavastră. Cum eu sănt acela care am pregătit-o și cum
n-am fost sfătuit de prietenii noștri mai luminați,
n-aveți parte de un ospăț prea ales și veți găsi anumite
neajunsuri în ceea ce privește calitatea mîncărilor
și anumite lipsuri de bun-gust. Dacă ar fi fost și mîna
lui Damis, toate ar fi fost perfecte; pretutindeni ar fi
domnit eleganța și pricperea, iar el n-ar fi șovăit să
vă laude toate bunătățile însîrurate pe masă și v-ar fi
convins de finaltele lui cunoștințe în ceea ce privește

alegerea felurilor. V-ar fi vorbit de niște frânzelute în colțuice, rumenite la gura cuptorului, cu coaja aurie, troșnind plăcut, între dinți; de un vinișor-catifea, un vin minunat care alunecă pe gâtlej și nu se urcă la cap, să-l bei după o friptură de berbec trecută prin pătrunjel; de un mușchiuleț de vițel de lapte, lunguiet și alb și dulce care se topește pe cerul gurii ca o cremă de migdale; de niște potîrnichi aburind ademenitor; de-o supă grasă, cu steluțe; de-un cureauan tînăr și dolefân, înconjurat de porumbei fripti și încoronat cu cepsăoare albe, trecute prin cicoare... În ceea ce mă privește, însă, mărturisesc că nu mă pricep de loc și, cum foarte bine a spus domnul Jourdain, aş fi dorit ca masa pe care v-o oferim să fie mai vrednică de domnia-voastră!

DORIMÈNE

Nu răspund la acest compliment decât mîneind, cum mă vești...

DOMNUL JOURDAIN

Ah, ce mîini frumoase!

DORIMÈNE

Mîinile sunt așa și-așa, domnule Jourdain; dar dumneata vrei să vorbești de inelul cu diamant, care e foarte frumos...

DOMNUL JOURDAIN

Ferit-a sfîntul să vorbesc de el... N-ar fi o purtare de om de lume. Și-apoi, diamantul nici nu e cine știe ce...

DORIMÈNE

Cum se poate să spui așa ceva?

DOMNUL JOURDAIN

Sînteți prea bună!

DORANTE

(după ce i-a făcut semn lui Jourdain)

Turnați vin domnului Jourdain și acestor domni care ne vor face hărirul să ne cînte ceva, ca să încchinăm paharull

DORIMÈNE

E minunat să întovărășești o masă bună cu puțină muzică; mă simt cum nu se poate mai îndestulată.

DOMNUL JOURDAIN

O, doamnă, nu e...

DORANTE

Domnule Jourdain, să facem liniște, pentru dumneaoară. Ceea ce ne vor spune ei merită mai mult decât orice am spune noi.

PRIMUL ȘI AL DOILEA CÎNTĂREȚ

(împreună, cu cîte un pahar în mînă)

Un degetel, frumoaso, ca să ne-ncepem rîndut,
Ce farmec e-n paharul pe care îl ridici!
Cum strălucește vinul în degetele mici.
Noi vinul cu iubirea pe veci împreunîndu-l
Să le jurăm credință de veci, frumoasa mea!

Îndură-te și bea!

Muindu-ți gura, vinul va cîştiga și el
Iar gura ta printr-însul va fi și mai frumoasă.
Ah, gura ta și vinul în inimă-mi voioasă
Trecînd, trecînd ușoare, mă-mbată încetinel...
Să le jurăm credință de veci, frumoasa mea!

Îndură-te și bea!

AL DOILEA ȘI AL TREILEA CÎNTĂREȚ

(împreună)

Să bem, prieteni dragi, să bem!
Ne-ndeamnă vremea care zboară.
Să facem viața o comoară
Atîta cît putem.

Trec anii mai ușor ca spuma,
Se face traiul tot mai greu.
Să ne grăbim să bem acumă
Căci nu vom bea mereu.

Lăsați pe proști să povestească
De-al fericirii rost deplin,

Înțelepciunea omenească
O pun-e-ntr-un ulcior cu vin!

Avere-a, gloria, știința
De grijă nu ne pot scăpa,
În vin alină suferința,
Și astăzi fericirea ta!

CÎTEȘI TREI CÎNTAREȚII
(*impreună*)

Turnați, să curgă vinul, că nu mă simt sătul!
Turnați, băieți, într-o-na, pîn-o-m striga: destul!

DORIMÈNE

Nu cred să cînte cineva mai bine! E-ntr-adevăr, cum
nu se poate mai frumos!

DOMNUL JOURDAIN

Eu văd, doamna mea, ceva și mai frumos!

DORIMÈNE

Nu mai spune! Domnul Jourdain e mai galant decît
îmi închipuiam!

DORANTE

Dar ce vă închipuați, doamnă! Drept cine-l luăți
pe domnul Jourdain?

DOMNUL JOURDAIN

Aș vrea să fiu luat după cele ce-am să spun!

DORIMÈNE

Alta?

DORANTE
(*Dorimènei*)

Nu-l cunoști!

DOMNUL JOURDAIN

Mă va cunoaște cînd va pofti!

DORIMÈNE

Mi-ai închis gura!

DORANTE

E un om care e gata totdeauna să-ți dea un răspuns!
Dar nu bagi de seamă, doamnă, că domnul Jourdain
măñincă fiecare bucătică pe care o atingi?

DORIMÈNE

Domnul Jourdain e un om care mă farmecă!

DOMNUL JOURDAIN

Dac-aș putea să vă farmec înima, aş fi...

S C E N A 2

Doamna Jourdain, domnul Jourdain, Dorimène, Dorante, muzicanți, Iachei

DOAMNA JOURDAIN

A-ha! Bună tovărăsie mai găsește aici... Și, precum văd, nu eram așteptată! Așadar, domnule bărbatu-meu, pentru treb'șoara asta frumoasă te-ai grăbit să mă trimiți la masă la soru-mea? Acolo am văzut teatru și-aicea văd un banchet! Ospăt ca la nuntă! Așa-ți cheltuiesti dumneata bănișorii! Așa, iți ospătezi cu coanele în lipsa mea! Dumnealor le dai prăznice cu muzică, iar pe mine mă trimiți la plimbare!

DORANTE

Ce vrei să spui, doamnă Jourdain? Ce bazaconii îți trăc prin cap să crezi că soțul dumitale și cheltuieste avereca oferind acest ospăt doamnei? Află, rogu-te, că eu sănt cel care-l oferă! Dumnealui n-a făcut decât să-mi împrumute casa. Ai putea să iei seama la ce spui!

DOMNUL JOURDAIN

N-ai nimerit-o, domnul conte a pus la cale toate astea pentru doamna, care e o persoană de rang mare. Mi-a făcut onoarea de a se folosi de casa mea și de-a binevoi să mă poftescă și pe mine.

DOAMNA JOURDAIN

Vorbe! Știu eu ce știu!

DORANTE

Ia-ți ochelari, doamnă Jourdain, ia-ți ochelari mai buni!

DOAMNA JOURDAIN

N-am nevoie de ochelari, domnule! Văd destul de bine. De multă vreme miros eu ceva, că nu sunt proastă. E foarte urât din partea dumitale, ditamai conte, să înlesnești neroziile lui bărbată-meu. Și dumneata, doamnă, nu stă bine unei cucoane de soi, nu e nici frumos, nici cinstit, s-aduci dihonie în casele oamenilor și să-mi îmbrobodești bărbatul!

DORIMÈNE

Ce-nsemnează toate astea? Ascultă, Dorante, îți bați joc de mine, de m-ai dat pradă aiurelilor țienitei ăsteia?

DORANTE

(urmănd-o pe Dorimène, careiese)

Doamnă, stai, de ce fugi?

DOMNUL JOURDAIN

Doamnă... Domnule conte, cere-i mii de iertăciuni din partea mea și încearcă s-o aduci îndărăt!

S C E N A 3

Doamna Jourdain, domnul Jourdain

DOMNUL JOURDAIN

N-am mai pomenit aşa neobrăzare! Ia te uită cum o nimeriș! M-ai făcut de rîs în fața oamenilor; ai gonit din casa mea persoane de rang mare!

DOAMNA JOURDAIN

Puțin îmi pasă de rangul lor!

DOMNUL JOURDAIN

Blestemato, nu știu de ce nu-ți crăp capul cu farfuriiile astea! Mi-ai stricat bunătate de ospăț!

(*Lacheii scot masa.*)

DOAMNA JOURDAIN

(iesind)

Puțin îmi pasă! Eu îmi apăr drepturile și am toate femeile de partea mea!

DOMNUL JOURDAIN

Bine faci că te ferești de minia mea!

S C E N A 4

DOMNUL JOURDAIN

(singur)

A picat cum nu se poate mai prost. Eram pe cale să spun cele mai frumoase lucruri. Niciodată nu m-am simțit mai deștept, și uite... Da' dumneata ce poftesc?

S C E N A 5

Domnul Jourdain, Covielle, deghizat

COVIELLE

Domnul meu, nu știu dacă am onoarea să vă fiu cunoscut...

DOMNUL JOURDAIN

Nu, domnule.

COVIELLE

(intinzând mina la o schioapă de pămînt)

Te știu de când erai atâtică!

DOMNUL JOURDAIN

Pe mine?

COVIELLE

Da. Erai cel mai frumos copil din lume și toate
cucoanele te luau în brațe și te sărutau.

DOMNUL JOURDAIN

Mă sărutau?

COVIELLE

Da. Eram bun prieten cu răposatul dumitale tată.

DOMNUL JOURDAIN

Cu răposatul meu tată?!

COVIELLE

Da. Era un gentilom grozav de respectabil.

DOMNUL JOURDAIN

Cum ai spus?

COVIELLE

Am spus că era un gentilom grozav de respectabil.

DOMNUL JOURDAIN

Tata?

COVIELLE

Da.

DOMNUL JOURDAIN

L-ai cunoscut bine?

COVIELLE

De bună seamă!

DOMNUL JOURDAIN

Și zici că era gentilom?

COVIELLE

Nu mai înceape vorbă!

DOMNUL JOURDAIN

Ce ți-e și cu lumea asta!

COVIELLE

Poftim?

DOMNUL JOURDAIN

Nătărăii zic c-a fost negustor.

COVIELLE

Negustor, dumnealui? Asta e curată bîrseală! Nici prin gînd nu i-a trecut să fie negustor. Știu atîta că era un om îndatoritor, curtenitor și, cum se pricepea la stofe, se ducea de le alegea peste tot, le aducea acasă la dumnealui și le dădea prietenilor pe parale.

DOMNUL JOURDAIN

Încîntat să te cunosc... s-aduci mărturie că tata era un gentilom.

COVIELLE

Am să spun s-audă toată lumea!

DOMNUL JOURDAIN

Am să-ți fiu foarte îndatorat. Cu ce prilej pe-aici?

COVIELLE

De cînd l-am cunoscut pe răposatul dumitale părinte, gentilom onorabil cum și-am spus, am călătorit prin toată lumea...

DOMNUL JOURDAIN

Prin toată lumea?!

COVIELLE

Da.

DOMNUL JOURDAIN

Tare departe trebuie să mai fie și țara asta!

COVIELLE

Nici vorbă. Nu m-am reintors din lungile mele călătorii deacăt acum patru zile. Și cum tot ce te privește mă interesează, am venit să-ți dau cea mai bună veste din lume.

DOMNUL JOURDAIN

Ce veste?

COVIELLE

Ştiai că băiatul sultanului e aici?

DOMNUL JOURDAIN

Nu ştiam.

COVIELLE

Cum se poate? A venit cu un alai nemaipomenit; toată lumea alcărgă să-l vadă și a fost primit în țară ca seniorul cel mai de vază!

DOMNUL JOURDAIN

Pre legea mea, nu ştiam aşa ceva...

COVIELLE

Dar mai important pentru dumneata e faptul că s-a îndrăgostit de fata dumitale.

DOMNUL JOURDAIN

Băiatul sultanului?

COVIELLE

Da. Și vrea să-ți fie ginere!

DOMNUL JOURDAIN

Băiatul sultanului, ginerele meu?

COVIELLE

Băiatul sultanului, ginerele dumitale! Când am fost să-l văd — știi că eu cunosc limba ta perfecție — am stat de vorbă. Și după una-alta, mi-a spus: *Acciam eroc soler onch alla mustaf ghidelum amanahem varahini usere carbula*, adică: „Nu cumva ai văzut o persoană tineră și frumoasă care e fiica domnului Jourdain, gentilom parizian?”

DOMNUL JOURDAIN

A spus aşa ceva despre mine băiatul sultanului?

COVIELLE

Da. Şi cînd i-am răspuns că te cunosc de cînd erai de-o şchioapă şi că ţi-am văzut şi fata, mi-a spus: *Ah! marababa sahem!* adică: „Ah! ce îndrăgostit sănt de ea!”

DOMNUL JOURDAIN

Marababa sahem însemnează: „Ah, ce îndrăgostit sănt de ea!”

COVIELLE

Da.

DOMNUL JOURDAIN

Pre legea mea, bine faci că-mi spui. Căci dinspre partea mea, niciodată n-aş fi crezut că *marababa sahem* însemnează: „Ah! ce îndrăgostit sănt de ea!” Minunată limbă, domnule, şi limba turcească!

COVIELLE

Şi mai minunată decît îți închipui. Dumneata ştii ce însemnează: *cacaracamuşen*?

DOMNUL JOURDAIN

Cacaracamuşen? Nu.

COVIELLE

Însemnează: „sufleţelul meu iubit”.

DOMNUL JOURDAIN

Cacaracamuşen însemnează „sufleţelul meu iubit”?

COVIELLE

Da.

DOMNUL JOURDAIN

Minunat! *Cacaracamuşen*, „sufleţelul meu iubit”! E ceva ce nu s-a mai pomenit. Am rămas cu gura căscată!

dom
treb' so
ia... i-a i
nu vrea
to vedea
și-apoi,
aiatul su
văzut, n
ale o poe
i... Mi

q
ba

A
ca u
tări

Ambru

DOMNUL JOURDAIN

ara asta mă-neurcă fii-me... O
ntrat în cap să-l ia pe un oarecare
s-audă de altul în ruptul capului!

COVIELLE

pe băiatul sultanului, o să-și mute
mai e ceva: printr-o întâmplare minu-
ltanului seamănă leit cu Cléonte ăsta.
i-a fost arătat. Dragostea pe care fata
ră unuia o să treacă ușor asupra celui-
e pare că vine. Uite-l c-a venit!

SCENA 6

conte, îmbrăcat turcesc, trei pași, ducind
ina lui Cléonte, domnul Jourdain, Covielle

CLÉONTE

sahim oki boraj, Giurdina, salamaleki!

COVIELLE

(domnului Jourdain)

ică: „Domnule Jourdain, să-ți fie inima tot am-
n trandafir înflorit“. Așa vorbesc oamenii de pri-
ile astea...

DOMNUL JOURDAIN

Preaplecată slugă alteței turcești...

COVIELLE

Carigar camboto ustин morař.

CLÉONTE

U stin iok catamateki basum base alla moran !

COVIELLE

Spune așa: „Să-ți dea cerul puterea leilor
ciunca șerpilor!“

COVIELLE

În sfîrșit, ca să-mi închei însărcinarea, îți cere fata de nevestă. Și, ca să aibă un soțru vrednic de el, vrea să te facă *mamamușiu*¹, care este un mare titlu la el în țară.

DOMNUL JOURDAIN

Mamamușiu?

COVIELLE

Da, *mamamușiu*, adică, pe limba noastră, paladin². Paladinii sunt... stii... ăștia din vechime... În sfîrșit, paladin... nu există ceva mai nobil pe lume și ai să fiu una cu cei mai mari boieri ai pământului.

DOMNUL JOURDAIN

Băiatul sultanului mă cinstește peste poate. Și te rog să mă duci la el să-i mulțumești!

COVIELLE

Cum se poate? Vine el aici.

DOMNUL JOURDAIN

Vine el aici?

COVIELLE

Da. Aduce toate cele de trebuință înălțării dumitale la *mamamușialic*.

DOMNUL JOURDAIN

Știu că merge repede!

COVIELLE

Dragostea lui nu poate suferi întîrziere.

¹ Cuvînt burlesc creat de Molière și care, după Littré, seamnă în arabă „bun de nimic”.

² În romanele cavaleresti medievale, se numeau *paladini* nobilii de frunte de la curtea lui Carol cel Mare, care-l însoțeau în războaie.

DOMNUL JOURDAIN

În toată treb'șoara astă mă-neureă fii-me... O încăpăținată... i-a intrat în cap să-l ie pe un oarecare Cléonte și nu vrea s-audă de altul în ruptul capului!

COVIELLE

Cînd l-o vedea pe băiatul sultanului, o să-și mute gîndul. Și-apoi, mai e ceva: printr-o întîmplare minunată, băiatul sultanului seamănă leit cu Cléonte ăsta. L-am văzut, mi-a fost arătat. Dragostea pe care fata dumitale o poartă unuia o să treacă ușor asupra celuilalt și... Mi se pare că vine. Uite-l c-a venit!

SCENA 6

Cléonte, îmbrăcat turcește, trei paji, ducind haina lui Cléonte, domnul Jourdain, Covielle

CLÉONTE

Ambusahim oki boraf, Giurdina, salamaleki!

COVIELLE

(domnului Jourdain)

Adică: „Domnule Jourdain, să-ți fie inima tot anul ca un trandafir înflorit“. Așa vorbesc oamenii de prin țările astea...

DOMNUL JOURDAIN

Preaplecată slugă alteței turcești...

COVIELLE

Carigar camboto ustин morat.

CLÉONTE

Ustин iok catamaleki basum base alla moran !

COVIELLE

Spune așa: „Să-ți dea cerul puterea leilor și înțelep-
ciunea șerpilor!“

DOMNUL JOURDAIN

Alteța sa turcească mă onorează foarte și-i urez fel de fel de noroace.

COVIELLE

Osa binamen sadoc babali oraca/ uram.

CLÉONTE

Bel-men.

COVIELLE

Zice să te duci repede cu el să vă pregătiți pentru ceremonie, ca s-o poată vedea apoi pe fiica dumitale și să încheiați căsătoria.

DOMNUL JOURDAIN

Atîtea lueruri în două cuvinte?

COVIELLE

Da. Așa e limba turcească: spune mult în cuvinte puține. Dă-te repede unde spune.

S C E N A 7

COVIELLE

(singur)

Ha! Ha! Ha! Pe legea mea, nu se poate ceva mai
hazliu. Ce dobitoc! Dacă și-ar fi învățat rolul pe dină-
fară, nu putea să-l joace mai bine! Ha! Ha!

S C E N A 8

Dorante, Covielle

COVIELLE

Văș rugă, domnule, să ne dați o mînă de ajutor
chiar acum, într-o treabă...

DORANTE

Ia te uită! Covielle! Cine să-l cunoască?! Bine te-ai
mai schimbat la față!

COVIELLE

Precum vedeti... Ha! Ha!

DORANTE

Da' de ce râzi?

COVIELLE

Face, zău, să râd!

DORANTE

Cum aşa?

COVIELLE

Nici prin gînd nu vă trece, domnule, să ghicîți cum
îl sucîm și-l răsucim pe domnul Jourdain, ca să-l
convingem să-și dea fata după stăpînul meu!

DORANTE

Nu știu de ce şiretlic v-ați apucat, dar sunt sigur
că dacă te amesteci tu, o să izbuteasă î-

COVIELLE

Știu, domnule, că mă cunoașteți.

DORANTE

Povestește-mi despre ce e vorba.

COVIELLE

Binevoiți să vă dați în lături, ca să faceți loc carna-
valului ce se apropie. Veți putea vedea o parte din
istorie. Cît despre rest, am să vi-l povestesc.

SCENA 9

Ceremonie turcească

**Muftiul, derviși, turci, ajutori ai muftiului,
cîntind și dansind**

PRIMA INTRARE A BALETULUI

Sase turci intră grav, doi cîte doi, în sunetul instrumentelor. Poartă trei covoare, pe care le ridică foarte sus, după ce au făcut dansind cîteva figuri. Turcii cîntăreți trec pe sub aceste covoare, apoi se aşază în cele două părți ale scenei. Muftiul, însotit de derviși, inchide acest marș. Apoi, turcii întind covoarele pe pămînt și se aşază în genunchi pe ele. Muftiul și dervișii stau în mijlocul lor, în picioare și, în vreme ce muftiul îl invocă pe Mohamed răsucindu-se și schimnosindu-se, fără să rostescă nici un cuvînt, ceilalți turci se prosternă la pămînt cîntind *Allâh*, ridică brațele cîntind *Allâh*, și astă pînă la sfîrșitul invocării, după care se ridică toti cîntind *Allâh ekber*, iar doi derviși merg să-l aducă pe domnul Jourdain.

SCENA 10

**Muftiul, derviși, turci, cîntind și dansind,
domnul Jourdain, îmbrăcat turcește, cu capul ras, fără turban și fără sabie**

MUFTIUL

(domnului Jourdain)

*Se ti sabir.
Ti respondir
Se non sabir
Tazir, tazir,*

*Mi star muphti
Ti qui star si?*

*Non intendur
Tazir, tazir.¹*

(Doi derviși îl duc afară pe domnul Jourdain.)

S C E N A 11

Muftiul, dervișul, turci, cîntind și dansind

MUFTIUL

*Dice, Turque, qui star quista?
Anabatista, anabatista?*²

TURCII

Ioc!

MUFTIUL

*Zwinglista?*³

TURCII

Ioc!

MUFTIUL

*Coffita?*⁴

TURCII

Ioc!

MUFTIUL

*Hussita?*⁵ *Morista?*⁶ *Fronista?*⁷

¹ Cupletele sunt în jargon sabir (amestec de arabă, italiană, franceză și spaniolă vorbit în Algeria și în Levant) și înseamnă: Dacă știi, să răspunzi. Dacă nu știi, să tacă, să tacă. Eu sunt muftiu. Tu cine ești? Nu înțelegi? Să tacă, să tacă!

² Spuneti, turcilor, cine este acesta? E anabaptist, anabaptist?

³ Zwinglist.

⁴ Copt (creștin din Egipt).

⁵ Hussit.

⁶ Maur.

⁷ Fronist.

TURCHI

Ioc! Ioc! Ioc!

MUFTIUL

Ioc! Ioc! Ioc! Star pagana¹?

TURCHI

Ioc!

MUFTIUL

Luterana²?

TURCHI

Ioc!

MUFTIUL

Puritana³?

TURCHI

Ioc!

MUFTIUL

Bramina⁴? Moffina⁵? Zurina⁶?

TURCHI

Ioc. Ioc! Ioc!

MUFTIUL

Ioc, Ioc, Ioc. Mahometana⁷? Mahometana⁸

TURCHI

Hi Valla...⁸ Hi Valla!

MUFTIUL

Como chámara⁹? Como chamara?

¹ E păgin.

² Luteran.

³ Puritan.

⁴ Brahman.

⁵, ⁶ Termeni născociți de Molière,

⁷ Mahomedan.

⁸ Da, pe Allah!

⁹ Cum îl cheamă?

TURCHI

Giurdina, Giurdina.

MUFTIUL (șopâind)

Giurdina, Giurdina!

TURCHI

Giurdina! Giurdina!

MUFTIUL

*Mahameta per Giurdina
Mi pregar sera e matina.
Voler far un paladina
De Giurdina, de Giurdina;
Dar turbanta, e dar scarrina,
Con galera, e brigantina,
Per defender Palestina.
Mahameta, per Giurdina,
Mi pregar sera e matina¹.*

(câtre turci)

Star bon Turca Giurdina?²

TURCHI

Hi Valla! Hi Valla!

MUFTIUL

(cîntind și dansind)

Hu, la, ba, ba la șu, ba la ba, ba la da.

TURCHI

Hu la ba, ba la șu, ba la ba, ba la da.

¹ La Mahomet pentru Jourdain
Mă rog seara și dimineată.
Vreau să fac un paladin
Din Jourdain, din Jourdain.
Să-i dau turban și iatagan,
Cu galeră și cu pinze,
Ca să aperă Palestina.
La Mahomet pentru Jourdain
Mă rog seara și dimineată.

² E Jourdain ture cumsecade?

S C E N A 12

Turci cîntind și dansînd
A DOUA INTRARE A BALETULUI

S C E N A 13

Muftiul, dervișul, domnul Jourdain, turci
cîntind și dansînd

Muftiul se reîntoarce purtînd pe cap turbanul de ceremonie, colosul de mare și împodobit cu patru-cinci rînduri de luminări aprinse; e însoțit de doi derviși — care poartă Coranul — și care au Lonete ascuțite, împodobite, de asemenea, cu luminări aprinse.

Ceilalți doi derviși îl duc pe domnul Jourdain și-l pun în genunchi, cu mîinile pe pămînt, în aşa fel încît spatele lui, pe care e așezat Coranul, slujește drept pupitru muftiului, care face o a doua invocație burlescă, ieruntindu-si sprîncenole, lovind din cînd în cînd Coranul și întorcînd brațele la cer, muftul strigă tare: *Hu!*¹ În timpul acestei a doua invocații, ceilalți turci se înclină și se ridică alternativ, cîntind și ei: *Hu! Hu! Hu!*

DOMNUL JOURDAIN

(după ce i-au luat Coranul din spinare)

Uf!

MUFTIUL

(domnului Jourdain)

Ti non star furba²!

TURCII

No, no, no.

MUFTIUL

Non star forfanta³?

¹ Adică, *El*, unul din numele date de turci lui Allah.

² Nu ești păcătos?

³ Nu ești ticălos?

TURCII

No, no, no.

MUFTIUL

(turcilor)

*Donar turbanta!*¹

TURCII

Ti non star jurba?

No, no, no.

Non star forfanta

No, no, no.

Donar turbanta.

A TREIA INTRARE A BALETULUI

Turci, dansind în sunetul instrumentelor,
așază turbanul pe capul domnului Jourdain.

MUFTIUL

(dindu-i sabia domnului Jourdain)

Ti star nobile, non star jabbota.

*Pigliar schiabtola!*²

TURCII

(punindu-i sabia în mîndă)

Ti star nobile, non star jabbota

Pigliar schiabbola.

A PATRA INTRARE A BALETULUI

Turci dansatori dau în cadență mai multe
lovituri de sabie domnului Jourdain.

MUFTIUL

Dara, dara

Bastonnara³.

¹ Să-i dăm turbanul!

² Tu ești nobil, nu-i o poveste. Să ia sabia!

³ Să-i dăm, să-i dăm o ciomâgeală.

TURCHI

Dura, dara

Bastonnara.

A CINCEA INTRARE A BALETULUI

Turcii dansatori îl lovesc cu bastonul în
cadенă pe domnul Jourdain.

MUFTIUL

Non tener honta,
*Questa star l'ultima affronta!*¹

URCII

Non tener honta,
Questa star l'ultima affronta!

Muftiul incepe a treia invocație. Dervișii
îl ţin de amindouă brațele, cu respect; după
aceea, turcii cînvăreți și dan atori topăie în
jurul muftiului, se retrag cu el și-l duc și
pe domnul Jourdain.

---

¹ Nu te rușina,
E ultimul afront!

ACTUL V

SCENA I

Doamna Jourdain, domnul Jourdain

DOAMNA JOURDAIN

Vai de mine, Dumnezeule!... Ce te-ai scălîmbăiat
aşa? Te duci la vreun bal mascat? E vremea de carnaval
acum? Hai, spune, ce însemnează asta? Cine te-a po-
trivit aşa?

DOMNUL JOURDAIN

Ia te uită obrăznicie! Să vorbeşti aşa unui *mamamuşiu*?

DOAMNA JOURDAIN

Ce?

DOMNUL JOURDAIN

Da! Trebuie să mă respectă de azi încolo, fiindcă
am fost făcut *mamamuşiu*.

DOAMNA JOURDAIN

Ce vrei să spui cu *mamamuşiu*?

DOMNUL JOURDAIN

Ti-am spus: *mamamuşiu*. Eu sănt *mamamuşiu*.

DOAMNA JOURDAIN

Ce pasăre e asta?

DOMNUL JOURDAIN

În limba noastră, *mamamușiu* însemnează paladin.

DOAMNA JOURDAIN

Palavragiu? La vîrsta dumitale să pălăvrăgești?

DOMNUL JOURDAIN

Ia te uită ignoranta! Am spus *paladin*: e un rang la care fui înălțat adineauri, printr-o mare ceremonie.

DOAMNA JOURDAIN

Care ceremonie?

DOMNUL JOURDAIN

Mahameta per Jordina.

DOAMNA JOURDAIN

Și ce însemnează asta?

DOMNUL JOURDAIN

Jordina însemnează Jourdain.

DOAMNA JOURDAIN

Ei și ce e cu Jourdain?

DOMNUL JOURDAIN

Voler far un paladina de Jordina!

DOAMNA JOURDAIN

Cum?

DOMNUL JOURDAIN

Dar turbanta con galera.

DOAMNA JOURDAIN

Ce însemnează asta?

DOMNUL JOURDAIN

Per defendor Palestina.

DOAMNA JOURDAIN

Ce vrei să spui, omule?

DOMNUL JOURDAIN

Dara, dara bastonnara.

DOAMNA JOURDAIN

Ce mai e și păsăreasca asta?

DOMNUL JOURDAIN

Non tener honta, questa star l'ultima affronta.

DOAMNA JOURDAIN

Spune, omule, odată. Ce e asta?

DOMNUL JOURDAIN

(cîn cînd și dansind)

Hu la ba, ba la su, ba la ba, ba la da! (Cade.)

DOAMNA JOURDAIN

Vai de mine, Doamne sfinte, mi-a înnebunit bărbatul!

DOMNUL JOURDAIN

(ridicîndu-se și plecînd)

Lasă-mă-n pace, zănatico! Poartă-te mai respectuos
cu domnul mamamușiu!

DOAMNA JOURDAIN

(singură)

Unde și-o fi pierdut mințile?! S-alerg, nu cumva să
iasă-n drum! (Zărindu-i pe Dorimène și pe Dorante.)
Ia nite-i și pe dumnealor! Dintr-un necaz în altul!
(Iese.)

S C E N A 2

Dorante, Dorimène

DORANTE

Da, doamnă, vei vedea cel mai nostim lucru ce se
poate vedea! Si nu cred să se afle pe tot pămîntul

un om mai smintit ca ăsta! Și-apoi, doamnă, trebuie să-ncerci a sluji dragostea lui Cléonte și să sprijini toată mascarada. Cléonte e un băiat foarte cumsecade și merită să ne interesăm de soarta lui.

DORIMÈNE

Sînt de aceeași părere. E vrednic să fie fericit.

DORANTE

În afară de asta, doamnă, avem și un balet după gîstul nostru, pe care nu trebuie să-l pierdem; să vedem dacă mi-o reușî ideea.

DORIMÈNE

Pregătirile sînt magnifice, am văzut, dar mi-e greu, Dorante, e prea mult. Vreau să isprăvești o dată cu atîta risipă pentru mine, și, ca să punem capăt atîtor cheltuieli, m-am hotărît să mă mărit cît mai curînd cu dumneata. Iată adevărul. Toate lucrurile astea tot printr-o căsătorie se sfîrșesc.

DORANTE

O, doamnă, să fie cu putință? Ai luat o hotărîre atîț de plăcută pentru mine?

DORIMÈNE

N-am făcut-o decît pentru a te împiedica să te ruinezi.
Altminteri n-ai mai avea un ban.

DORANTE

Ce îndatorat îți sînt de grija cu care-mi aperi avutul! E al dumitale, întreg, împreună cu inima mea! Le vei folosi cum îți va plăcea!

DORIMÈNE

Am să mă fo'osesc de amîndouă. Dar iată-ți omul: are un haz nespus!

SCENA 3

Domnul Jourdain, Dorimène, Dorante

DORANTE

Domnul meu, doamna și cu mine venim să aducem omagiul nostru nouului dumitale rang și să ne bucurăm împreună de căsătoria fiicei dumitale cu băiatul sultanului.

DOMNUL JOURDAIN

(după ce-a făcut cîteva reverențe à la turca)

Domnule, vă urez puterea șerpilor și înțelepciunea leilor!¹

DORIMÈNE

Am fost încîntată, domnule, să fiu printre cele dintîi care te felicită pentru înalta treaptă de glorie la care te-ai ridicat.

DOMNUL JOURDAIN

Doamnă, vă urez ca tot anul să vă înflorească trandafirul². Vă săn nespus de îndatorat să vă văd lăud partea onorurile cu care săn cinsti și mă bucur din cale afară că v-ați reîntors, ca să vă cer, cu umilință, iertare pentru aiurelile nevesti-mi.

DORIMÈNE

Nu e nimic; o iert pentru asemenea ieșire: inima dumitale trebuie să-i fie scumpă și nu e de mirare că dreptul asupra inimii unui om ca dumneata fi poate trezi oarecare temeri.

DOMNUL JOURDAIN

Dreptul asupra inimii mele este un lucru pe care l-ați cîștigat!

¹ și ² Domnul Jourdain folosește anapoda, complimentele auzite d la Covicelle.

DORANTE

Vedeți, doamnă, că domnul Jourdain nu este unul dintre oamenii pe care măririle și orbeșe și nu-și nescotește prietenii, cu toată strălucirea la care a ajuns!

DORIMÈNE

E dovada unui suflet plin de mărinimie.

DORANTE

Unde este alteța sa turcă? Am dori, în calitate de prieteni ai dumitale, să-i facem toate plecăciunile.

DOMNUL JOURDAIN

Iată-l că vine. Am trimis și după fiii-mea, să i-o dau de nevastă.

S C E N A 4

**Domnul Jourdain, Dorimène, Dorante,
Cléonte**

DORANTE

(*lui Cléonte*)

Seniore, în calitate de prieteni ai onoratului socru al alteței voastre, venim să-aducem alteței voastre toate închinăciunile și să îneredințăm pe alteța voastră, cu tot respectul cuvenit, că-i suntem slugi plecate!

DOMNUL JOURDAIN

Unde a pierit dobitocul ăla de tălmaci, să-i spună cine sunteți și ce i-ați spus! ?Să vedeți c-o să vă răspundă și că vorbește de minune limba turcească. Hei, unde dracu s-a dus? (*Lui Cléonte.*) *Struſ, striſ, stroſ, strat.* Dumnealui e un grande seniore, grande seniore, grande seniore și doamna e granda dama, granda dama. (*Văzind că nu e înțeles.*) Ah! (*Lui Cléonte, creștind pe Dorante.*) Domnul mamamușiu francez este și doamna mamamușoaică franceză. Mai lîmpede nu pot să vorbesc. A, uite și tălmaciul!

S C E N A 5

Dominu) Jourdam, Dorimène, Borante,
Cléonte, îmbrăcat turcește, Covielle, deghizat

DOMNUL JOURDAIN

Unde umbli, omule? Fără dumneata, nu putem vorbi nimic. (*Arătindu-l pe Cléonte.*) Spune-i că domnul și eu doamna sănt persoane de rang înalt, că au venit să-i facă plecăciuni, în calitate de prieteni ai mei și să i se pună la dispoziție. (*Dorimènei și lui Dorante.*) O să vedeți acu' ce-o să vă răspundă.

COVIELLE

Alabala crociam acci boram alabamen.

CLÉONTE

Cataleki tubat urin soter amaluşan.

DOMNUL JOURDAIN

(*Dorimènei și lui Dorante*)

Ce ziceți, hai?

COVIELLE

Spune așa, că ploaia prosperității să vă ude neconenit grădina familiei.

DOMNUL JOURDAIN

V-am spus eu că vorbește turcește!

DORANTE

Nemaipomenit!

S C E N A 6

Lucile, Cléonte, domnul Jourdain, Borante,
Covielle

DOMNUL JOURDAIN

Poftim, fata mea. Apropie-te și vino să dai mîna domnului care ne-a făcut cinstea să te ceară de nevastă.

LUCILE

Vai de mine, tată, da' de ce te-ai îmbrăcat aşa? Ai de gînd să joci vreo comedie?

DOMNUL JOURDAIN

Nu, nu e o comedie! E o treabă foarte serioasă și înseamnă cea mai mare onoare pe care o pot rîvni. (*Arătîndu-l pe Cléonte.*) Iată soțul pe care îl hărăzesc!

LUCILE

Mie, tată?

DOMNUL JOURDAIN

Da, ~~umitale!~~... Întinde-i mîna și mulțumește cerului de fericirea care a dat peste tine!

LUCILE

Nu vreau să mă mărit!

DOMNUL JOURDAIN

Da, dar vreau eu, care-ți sunt tată!

LUCILE

Nici prin gînd!

DOMNUL JOURDAIN

Să lăsăm moșturile! Hai, întinde-i mîna!

LUCILE

Nu tată, îți-am spus, nu e putere-n lume care să mă silească... N am să iau alt bărbat, decît pe Cléonte!... Sînt în stare să... (*Recunoscîndu-l pe Cléonte.*) E adevărat că ești tatăl meu și-ți datoresc supunerea cea mai adîncă... de aceea, să cu mine cum îți-e voia!

DOMNUL JOURDAIN

Așa, da! Sînt încîntat să văd că te-ai răzgîndit și că-ți cunoști datoria; îmi place să am o fiică supusă!

S C E N A 7

Doamna Jourdain, Cléonte, domnul Jourdain,
Lucile, Dorante, Dorimène, Covielie

DOAMNA JOURDAIN

Ce e asta? Am auzit că vrei să-ți dai fata după o
paiață de carnaval?

DOMNUL JOURDAIN

Tine-ți gura, n-ai nimerit-o! Mercu te amestecci
cu aiurelile tale în toate treburile! Nu știu, zău, cînd
o să-ți vie mintea la cap!

DOAMNA JOURDAIN

Ba cred că dumneata nu ești în toate mințile!... Sări
dintr-o nebunie în alta. Ce-ai de gînd, ce vrei să faci
cu toată adunătura asta?

DOMNUL JOURDAIN

Vreau să-ți mărit fata cu băiatul sultanului.

DOAMNA JOURDAIN

Cu băiatul sultanului?...

DOMNUL JOURDAIN

(arătindu-l pe Covielie)

Da. Fă-i încinăciuni și plecăciuni prin gura tălmă-
ciului ăstuiu.

DOAMNA JOURDAIN

N-am ce să fac cu tălmaciul dumitale. Și-am să-i
spun singură, pe șleau, să-și mute gîndul de la fata
mea.

DOMNUL JOURDAIN

Tot nu vrei să-ți ții gura?

DORANTE

Cum, doamnă Jourdain, te împotrivești unei ase-
menea cinstiri? Nu vrei să ai drept ginere o alteță
turcă?

DOAMNA JOURDAIN

Dumneață, demnule, să-ți vezi de treabă!...

DORIMÈNE

E o mare slavă, n-o puteți refuza,

DOAMNA JOURDAIN

Doamnă, v-aș ruga să nu vă amestecați în lucruri care nu vă privesc...

DORANTE

Prietenia pe care v-o purtăm ne face să ne interesăm de fericirea dumneavoastră...

DOAMNA JOURDAIN

V-aș ruga să mă scutiți de prietenia dumneavoastră.

DORANTE

Pînă și fiica dumitale consumte să-i facă pe voie părintelui ei...

DOAMNA JOURDAIN

Fiica mea primește să se mărite cu un ture?

DORANTE

Nici vorbă!

DOAMNA JOURDAIN

L-a uitat pe Cléonte?

DORANTE

Ce nu face o femeie ca să ajungă la mărire!

DOAMNA JOURDAIN

Cu mîinile astăz am să-o strîng de gît dacă făcut aşa ceva!

DOMNUL JOURDAIN

Ia să lăsăm trăncanelile! Îți spun că această căsătorie se va face.

DOAMNA JOURDAIN

Și eu îți spun că n-o să se facă!

DOMNUL JOURDAIN

Gura!

LUCILE

Mamă!

DOAMNA JOURDAIN

Lasă-mă. Ești o secătură.

DOMNUL JOURDAIN

(*doamnei Jourdain*)

Ce?... O dojenești fiindcă mi se supune?

DOAMNA JOURDAIN

Da. Cum e a dumitale, e și a mea!

COVIELLE

(*doamnei Jourdain*)

Doamnă!

DOAMNA JOURDAIN

Da' dumneata ce mai poftești?!

COVIELLE

O vorbuliță!

DOAMNA JOURDAIN

Nu-mi arde de vorbulițele dumitale!

COVIELLE

(*domnului Jourdain*)

Domnule Jourdain, dacă ar vrea să m-asculte între patru ochi, îți făgăduiesc că se va învoi cu ceea ce dorești...

DOAMNA JOURDAIN

N-am să mă învoiesc de loc.

COVIELLE

Ascultați-mă, numai!

DOAMNA JOURDAIN

Nu.

DOMNUL JOURDAIN

(*doamnei Jourdain*)

Ascultă-ți!

DOAMNA JOURDAIN

Nu, nu vreau să-l ascult...

DOMNUL JOURDAIN

O să-ți spună...

DOAMNA JOURDAIN

Nu vreau să-mi spună nimic!

DOMNUL JOURDAIN

Ia uitați-vă încăpăținare femeiască! O să mori,
dacă-l ascultă?

COVIELLE

Ascultați-mă, numai. După aceea, veți face tot
ce veți vrea.

DOAMNA JOURDAIN

Bine. Ce e?

COVIELLE

(*incep, doamnei Jourdain*)

De un ceas vă tot facem semne. Nu vedeți că
toate astea le-am pus la cale ca să fim pe plac bărbatului dumitale, că-l păcălim, că însuși Cléonte e
băiatul sultanului?

DOAMNA JOURDAIN

(*incep, în Covielle*)

A! A!...

COVIELLE

(incep, doamnei Jourdain)

Și că tălmaciul sănt eu, Covielle?

DOAMNA JOURDAIN

(incep, lui Covielle)

Așa da! Mă predau!

COVIELLE

(incep, doamnei Jourdain)

Fă-te că nu știi nimic...

DOAMNA JOURDAIN

(tare)

Bine, s-a făcut. Mă învoiesc la această căsătorie!

DOMNUL JOURDAIN

Bine că le-a venit mintea la cap la toți... (Doamnei Jourdain.) Nu voiai să-l ascultăi. Știam eu că o să-ți explic cine este băiatul sultanului.

DOAMNA JOURDAIN

Mi-a explicat cum trebuie și sănt mulțumită. Să trimitem după notar.

DORANTE

Foarte bine. Și ca să fiți pe deplin mulțumită, ca să vă treacă orice fel de gelozie cu privire la domnul, soțul dumitale, aflați că ne vom servi de același notar, ca să ne căsătorim și noi, doamna și cu mine.

DOAMNA JOURDAIN

Primesc și aceasta!

DOMNUL JOURDAIN

(incep, lui Dorante)

Asta ca să credă ea!

DORANTE

(*începe, domnului Jourdain*)

Trebui să-o ducem și eu păcăleala asta!

DOMNUL JOURDAIN

(*începe*)

Bine! Bine! (*Tare.*) Dați fuga și aduceți-l pe notar!...

DORANTE

Pînă veni și-o pregăti contractele, să vedem baletul și să-l oferim că divertisment altărei sale turceștil

DOMNUL JOURDAIN

Prea bine! Să ne ocupăm locurile!

DOAMNA JOURDAIN

Cu Nicole ce facem?

DOMNUL JOURDAIN

O dăm tălmaciului, iar pe nevastă-mea, cui o vrea să ia!

COVIELLE

Domnule, vă foarte mulțumesc! (*Începe.*) Dacă să ar găsi unul mai nebun ca acesta, m-aș duce să-l spun papet de la Roma!

(*Comedia se sfîrșește cu micut balet care fusese pregătit.*)

PRIMA INTRARE

Un împărtitor de programe eu libretul diversitatemului intră tras din toate părțile de multimea invitațiilor, care și cer, cîntind, cărțuliile. Trei încurcă-lume și tot ies în cale.

DIALOGUL PROVINCIALILOR

(*care, cîntind, și cer programe*)

Și mie, domnule, și mie, te rog, o cărțulie, Sînt sluga dumitale, dar dă-mi una și mie!

UN DOMN CU PRETENȚII

Hei, domnule și nouă! Prea dai în multe părți.
Cucoanele te roagă... Aici! Cîteva cărți!

ALTUL

Hei, domnule, ascultă! Din cărțile ce plouă
Aruncă-ne și nouă!

O DOAMNĂ CU PRETENȚII

O, Doamne, nouă, ce rușine,
Nu nî se dă ce se cuvine!

ALTA

Nici cărți, nici scaune, nimic!
Le dau doar omului mojic!

UN GASCON

Hei, omule cu cărți, hei, domnul meu!
Am răgușit strigînd mereu...
Nu vezi cum rîd de mine toți,
Niște nebuni, niște netoți.
Ați dat la or'sice mojic
Iar mie nu mi-ați dat nimic!

ALTUL

Hei, domnule, ia uite bine!
Dă un libret și pentru mine.
Nu mă cunoști? Sunt cineva!
Învață-te a te purta!

UN ELVETIAN

Domnule ce tai hirtii
Eu nici o carte nu primii
Mi-am rupt ghileajul tot stricînd
Și văt că nu me treci la rind.
O cărțulia nu mi-ai tat
Mi-e deamă că de-ai imbadat!

UN BĂTRÂN BURGHEZ FLECAR

De tot ce văd și ce-am văzut
Nu săn de loc satisfăcut.

W
Cum? Fata noastră cea micuță,
Atât de dulce și drăguță,
Să n-aibă un libret și ea,
Subiectul piesei a vedea,
Să știe ce se va-nțimpla!
Și cum? Familia întreagă
Nimic, nimic să nu-nțeleagă?
Noi n-avem locul cuvenit
În sala-n care s-a-mpărțit
La fel de fel de moeofani,
Mirlani, cîrlani și bădărani.
Nu! Lucrul ăsta, hotărît,
E prea urit! E prea urit!

O BĂTRÎNĂ BURGHEZĂ FLECARĂ
Rusine mare! Da! Rușine!
Înii fierbe sîngele în vine
Să văd cum cel ce-mparte foi
    Nu se gîndește și la noi.
    E un brutal,
    Un fel de cal,
    Un animal,
Ca să se poarte-n aşa hal,
Cu fata noastră care-n bal
E ornamentul principal
Aicea și-n Palais-Royal!...
    Halal să-i fie! Da! Halall
    E un brutal,
    Un fel de cal,
    Un animal!

DOMNI ȘI DOAMNE PRETENTIOASE
Ce gălăgie!
    Ce scandal!
        Ce haos!
            Ce încureătură!
Ce lume, domnilor, ce lume!
    Ce proastă amestecătură!
        Ce zăpăceală!
            Infern curat!

Să mergem!

Nu mai e de stat!

UN GASCON

Eu nu mai pot! Ajuns-am ghem!

ALTUL

Și eu turbez! Turbez! Blestem!

ELVETIANUL

Ce vacem in harapapura asta?!

GASCONUL

Eu mor!

AL DOILEA GASCON

Pe mine m-a lovit năpasta!

ELVETIANUL

Be legea mea, eu blec din caza asta!

UN BĂTRÎN BURGHEZ FLECAR

Hai, draga mea,
Vino după mine!
Să plecăm aş vrea,
Nu mă simt prea bine!
De-atît umblat,
De-atît rugat,
De-atît urlat,
M-am săturat!

Brațele mi le-au tăiat!
Dacă pofta o să-mi vie,
Să mai văd aşa prostie
De balet sau comedie,
În bucăți să mă sfîșie!
Hai, draga mea,
Vino după mine,
Să plecăm aş vrea,
Nu mă simt prea bine.

Nu sintem cinstiți cum se cuvîne!

O BĂTRÎNĂ BURGEZĂ FLECARĂ

Hai, puiule, băiete,
Hai acasă pe-ndelete,
Să plecăm din casa asta,
Unde ne-a lovit năpasta,
Unde seaune n'avem
Să sedem și să vedem...
Vor rămîne minunați
Cînd ne vor vedea plecați.

Prea multă tevatură e-n această sală
M-aș găsi mai bine în piață, la hală,
De mai vin vreodată la aşa scofală,
Să-mi tragă șase palme, ca la școală!

Hai, puiule, băiete,
Hai acasă pe-ndelete,
Să ieșim din casa asta,
Unde ne-a lovit năpasta!

TOȚI

Și mie, domnule, și mie, te rog o cărțuție!
Sînt sluga dumitale, dar dă-mi una și mie!

A DOUA INTRARE
Cei trei încurcă-lume dansează

A TREIA INTRARE
CÎNTĂREȚI SPANIOLI

Trei spanioli cintă
Sé que me muero de amor
I solicito el dolor.

A un murieudo de querer
De tan buen ayre adolezco
Que es mas de lo que padeczo
Lo que quiero padecer
Y no pudiendo exceder
A mi desco el rigor.

Sé que me muero de amor
I solicito el dolor.

*Lisonxeame la suerte
Con piedad tan advertida,
Que me asegura la vida
En el riesgo de la muerte.
Vivir de su golpe fuerte
Es de mi salud primor.*

*Sé que me muero de amor
I solicito el dolor¹*

Sase spaniolti dansează

TREI MUZICANTI SPANIOLI

*Ay! que locura, con tanto rigor
Quexarse de Amor,
Del niño bonito
Que todo es dulcura
Ay! que locura!
Ay! que locura!²*

UN SPANIOL

(cîndinind)

*El dolor solicita,
El que al dolor se da,
Y nadie de amor muere
Sino quien no sabe amor³.*

¹ Versuri în limba spaniolă scrise de Molière în stilul prețios, gongoric: Știu că mor de iubire, și caut durerea. Deși mor de dorință, mor cu atâtă plăcere, încit ceea ce doresc să îndur e mult mai mult decât ceea ce îndur; și asprimea suferinței mele nu-mi poate întrece dorință; știu că etc... Soarta mă mîngâie cu o mișă atât de prietică, încit îmi salvează viața din primejdie de moarte. A trăi cu atâtă intensitate e miracolul mintuirii mele. Știu că... etc.

² Ah! ce nebunie, să te plângi de iubire cu atâtă asprime, să te plângi de acest copil drăguț, care e drăgălășenia însăși! Ah! ce nebunie! Ah! ce nebunie!

³ Durerea îl chinuie pe ce care îi se dă; dar nimeni nu moare din dragoste, afară de cel ce nu știe să iubească.

DOI SPANIOLI

*Dulce muerte es el amor
Con correspondencia igual
Y si esta gozamos hay
Porque la quieres turbar?*¹

UN SPANIOL

*Alegrese enamorado
Y tome mi parecer
Que en esto de querer
Todo es hallar el vado.*²

TOTI TREI

*Vaya, vaya de fiestas
Vaya, de vayle!
Alegria, alegría, alegría,
Que esto de dolor es fantasia!*³

A PATRA INTRARE

CÎNTĂREȚI ITALIENI

*O cîntăreață italiană
Di rigori armata il seno
Contro Amor mi ribellai,
Ma tua vinta in un bateno
In mirar due vaghi rai.
Ah! che resiste puoco
Cor di gelo astral di fuoco!*

*Masi caro è 'l mio tormento,
Dolce è si la piaga mia,
Ch' il penare è 'l mio contento,
E'l sanarmi è tirannia.*

¹ Iubirea, cind e reciprocă, e o moarte dulce; dacă ne bucurăm azi de ea, de ce să-o tulburăm?

² Să se bucură îndrăgostitul și să-mi urmeze sfatul: cind dorești, totul e să găsești calea cea bună.

³ Haidem! să petrecem! Haidem să dansăm! Veselie, veselie, veselie! Durerea nu-i decât o închipuire!

*Ahi! che più giova è piace
Quanto amor è più vivace!*¹

*După aria cintăreței, doi scaramuși, doi
trivelini și un arlechin, înșățind noaptea,
intră în cădență, în felul actorilor italieni.
Un cintăret italian se alătură cintăreței
și cintă amîndoi.*

CINTĂREȚUL

*Bel tempo che vola
Rapisce il contento,
D'Amor ne la scuola
Si coglie il momento.*

CINTĂREATA

*Insin che florida
Ride l'età
Che pur tropp' horrida
Da noi sen vâ.*

AMÎNDOI

*Sù cantiamo,
Sù godiamo,
Ne bei di di gioventù:
Perduto ben non sì racquista più.*

CINTĂREȚUL

*Pupilla ch'è vaga
Milt' alme incatena,
Fà dolce la piaga,
Felice la pena.*

CINTĂREATA

*Ma poiche frigida
Langue l'età,*

¹ Înarmindu-mi inima, m-am răzvrătit împotriva iubirii, dar am fost învinsă fulgerător văzind doi ochi frumoși. Ah! ce puțin rezistă o inimă de gheată unei săgeți de foc! Totuși, durerea mi-e dragă, iar rana plăcută, necazul mi-e bucurie și a mă vindeca ar fi o grozăvie! Ah! eu cît iubirea e mai vie, eu atât e mai fermecătoare și mai plăcută!

*Più l'alma rigida
Fiamme non ha.*

AMINDOI
*Sù cantiamo*¹
etc.

*După acest dialog, szaramușii și trivelinii
danseză cu voiozie.*

A CINCEA INTRARE

Doi cîntăreți francezi din regiunea Poitou
danseză și cîntă.

Primul menuet

PRIMUL CÎNTĂRET

Cît de frumoase aceste locuri!
Ce zi frumoasă cerul ne-a dat!

CELĂLALT CÎNTĂRET

Privighetoarea în vesele jocuri
Ecoului cîntă, intr-aripat.

Această zi,
Ce cîmpul a-nflorit,
Acceastă zi,
Ne-ndeamnă la iubit;

Al doilea menuet

AMINDOI CÎNTĂREII

Glimena mea
Pe-o rămurea
Se ciugulesc păsărele...

¹ Vremea cea bună care zboară la cu ea și plăcerea; la școala dragostei, înveți să guști clipa. Atâtă vreme cît tinerețea ne suride, tinerețea care, vă! se duce atît de repede, să cîntăm și să ne bucurăm, în zilele de tinerețe; ce ai pierdut o dată nu mai recîștiți. Niște ochi frumoși înlănțuie mii de inimi; rănilor sunt plăcute; răul pe care-l provoacă e o fericire. Dar cînd sosete bătrînețea cea lîncedă, sufletul împietrit nu mai arde.

Cu sufletul plin
Trec rîndunele.
Le pasă prea puțin
De gurile rele...
Noi am putea,
Dacă ai vrea,
Să fim ca ele!

Urmează alți șase francezi imbrăcați în frumosul costum din Poitou, trei bărbați și trei femei, acompaniați de opt flaute și oboai și dansează un menuet.

A ȘASEA INTRARE

Totul se sfîrșește prin amestecul celor trei națiuni și prin aplauzele, în dans și muzică, ale întregii asistențe, care cîntă aceste două versuri:

Încîntător spectacol! Fermecător model!
Nici zeii n-au în ceruri petrecere la fel!

